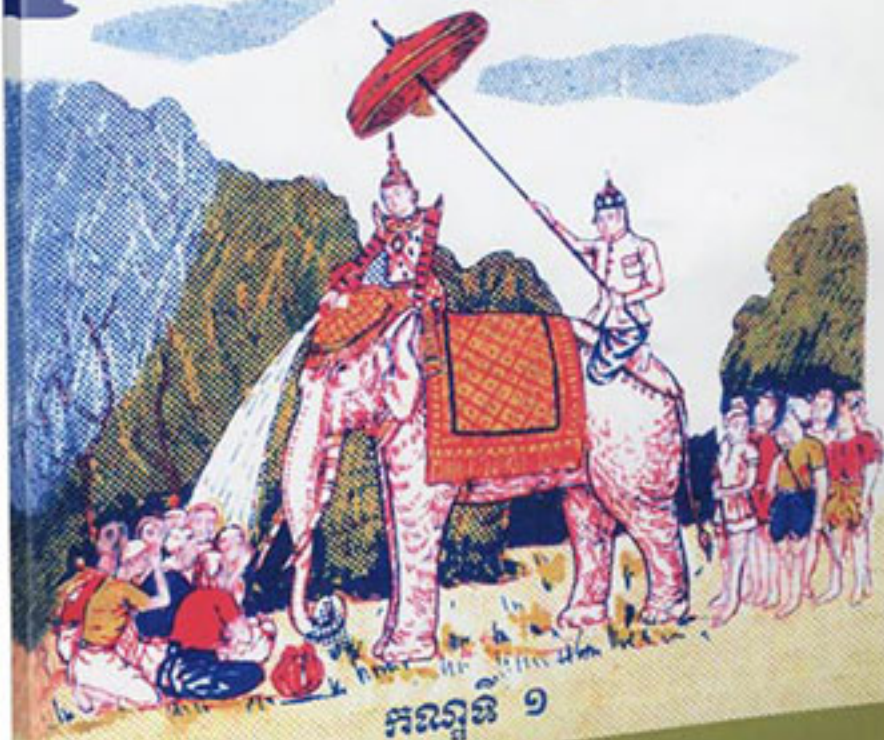

ស្រ្តីក - ថែម
ប្រទេសស្បៀងស្រស់

កណ្តុរិ ១

ឡាយចេញពី "បណ្ណាគារវត្តភ្នំ"
រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង
ឆ.ស ២៥៤៦ គ.ស ២០០២
ចំហ ២៤៤១ ម៉ោ ២០០២
រៀបចំដោយ វិទ្យាស្ថានស្រីសុវណ្ណ
ស្រីសុវណ្ណ ភ្នំពេញ

ដប់ប្រាំបួន ១

មហាវេស្សន្តរជាតិក

សម្រាប់ទេសន៍

ទី១

កណ្ត្រាទសពរ

ប្រដាប់ដោយគាថា ១៩

បោះពុម្ពលើកទី ១

ចំនួន ១.០០០ ច្បាប់

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ព.ស ២៥០៩

ឧទ្ទិស

យើងខ្ញុំសូមឧទ្ទិសកុសលផលបុណ្យ ដែលកើតឡើង ពី
ការបោះពុម្ពផ្សាយឡើងវិញ នៃរឿងមហាវេស្សន្តរជាតកនេះ ជូន
ចំពោះវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់លោក ញ៉ុក ថៃម ដែលជាអ្នករៀបរៀង
ចងក្រងរឿងមហាវេស្សន្តរជាតកនេះ និងអ្នកកវីនិពន្ធខ្មែរទាំងឡាយ
ដែលបានលាចាកលោកយើងនេះទៅមុនសម័យ ប៉ុល ពតក្តី នៅ
ក្នុងរបស់ប្រល័យ ប៉ុល ពត ក្តី សូមវិញ្ញាណក្ខន្ធ នៃលោកទាំង
អស់នោះបានទៅកើតនៅក្នុងសុគតិភពកុំបីខាន ។

អារម្ភកថា

ចំពោះការចោះពុម្ពឡើងវិញ លើកទី ២

មហាវេស្សន្តរជាតក គឺជាស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍បែបពុទ្ធនិយម មានលក្ខណៈប្រជាប្រិយ ស្មើស្មាញជាងគេក្នុងចំណោមរឿងជាតក នានា ។ រឿងមហាវេស្សន្តរជាតករៀបរាប់អំពីការកសាងបារមី ពិសេស គឺទានបារមីរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ កាលព្រះអង្គយោនយក កំណើតជាព្រះពោធិសត្វ មានព្រះនាមថាព្រះវេស្សន្តរ ។

មហាជនប្រជាជនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងមន្ត្រី រឿង មហាវេស្សន្តរ តាមរយៈព្រះសង្ឃទេសនា នៅក្នុងឱកាសបុណ្យ ផ្សេងៗ តាមប្រពៃណីពុទ្ធសាសនា ដូចជាបុណ្យចេញវស្សា-បុណ្យ ភ្ជុំ បិណ្ឌជាដើម ។ អត្ថបទរឿងមហាវេស្សន្តរជាតកប្រកបដោយ សិល្ប៍ វិធីនិពន្ធប្លែកពីរឿងដទៃ ដែលគេហៅថា “កម្រងកែវ” និង សម្បូរទៅ ដោយពាក្យពេចន៍ពីរោះជូនរណ្តាំ បង្ហាញឲ្យឃើញនូវ លក្ខណៈ ពិសេស មួយទៀតខាងអត្ថបទរូបរបស់អក្សរសិល្ប៍ បែប ពុទ្ធនិយម ។

ប៉ុន្តែគួរឲ្យសោកស្តាយក្រៃពេក ដោយរបបប្រល័យពូជ សាសន៍ប៉ុល ពត អៀង សារី បានកំទេចពុទ្ធសាសនា និង ដុតបំផ្លាញ គម្ពីរដីកា ស្នាដៃវប្បធម៌ អក្សរសាស្ត្រជាតិ ស្ទើរគ្មាន សល់ ។ រឿង មហាវេស្សន្តរជាតក ក៏ទទួលរងនូវការបំផ្លិចបំផ្លាញ នេះដែរ ។

ក្រោយថ្ងៃជ័យជំនះ ៧ មករា ១៩៧៩ ប្រជាជនកម្ពុជាទូទាំង ប្រទេស មិនគ្រាន់តែត្រូវបានសង្គ្រោះ ឲ្យរស់រានមានជីវិត ឡើងវិញ ប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងមានសិទ្ធិសេរីភាពគ្រប់បែបយ៉ាងនៅ ក្នុងជីវភាព រស់នៅក៏ដូចជាក្នុងជំនឿនិងសាសនាទៀតផង ។ ដោយបានទទួល ការជួយឧបត្ថម្ភពីបក្សនិងរដ្ឋ គួបផ្សំនឹងស្មារតី សាមគ្គីរបស់ប្រជាជន ពុទ្ធសាសនាក៏មានជីវិតឡើងវិញ ទន្ទឹមនឹង ការរស់រានឡើងវិញនៃវប្ប ធម៌អក្សរសាស្ត្រដែរ ។ ស្របគ្នានឹង កំណើតថ្មីរបស់ពុទ្ធសាសនានេះ យើងខ្ញុំបានទទួលសំណូមពរពី មិត្តអ្នកអាននិងពុទ្ធសាសនិកជនជា ច្រើន សុំឲ្យយើងខ្ញុំបោះពុម្ពរឿង ជាតកយើងវិញ ។ ឆ្លើយតបនឹង សំណូមពរខាងលើនិងជាជំហាន

ដំបូង យើងខ្ញុំបានទទួលការអនុញ្ញាត ឲ្យបោះពុម្ពផ្សាយឡើងវិញ នូវ
រឿងមហាវេស្សន្តរជាតក ដោយសាររឿងនេះមានសារសំខាន់ ជាងគេ
នៅក្នុងពិធីបុណ្យតាមប្រពៃណីពុទ្ធសាសនាផ្សេងៗ ។

ម៉្យាងទៀតការបោះពុម្ពឡើងវិញនេះក៏ដើម្បី៖

រួមចំណែកដល់ការថែរក្សាទុក នូវកេរ្តិ៍ដំណែល សម្បត្តិ វប្ប
ធម៌អក្សរសាស្ត្រជាតិ ដែលបុរាណាចារ្យរបស់យើងលោកបាន
បន្សល់ទុកតរៀងមក ។

បានជាឯកសារ អក្សរសាស្ត្រសំរាប់សិស្ស និស្សិត និងកូនចៅ
ប្រជាជនកម្ពុជាជំនាន់ក្រោយ រៀនសូត្រអំពីសិល្បវិធី តែងនិពន្ធ ពាក្យ
ពេចន៍ ឃ្លា ឃ្លោង របស់អ្នកនិពន្ធមុនៗ ។

ដើម្បីរក្សាតម្លៃស្នាដៃឲ្យនៅដូចដើម ក្នុងការបោះពុម្ពឡើង
វិញ ពេលនេះយើងខ្ញុំចម្លងតាមច្បាប់ដើម ដែលបោះពុម្ពផ្សាយ
ដោយពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ បោះពុម្ពលើកទី ១ ភ្នំពេញ ព.ស. ២៥០៩
ទាំងស្រុង ប៉ុន្តែយើងខ្ញុំយល់ថា ទោះបីយ៉ាងណាក៏យើងខ្ញុំពុំអាច
ចៀសផុតពីកង្វះខាតដោយប្រការផ្សេងៗ និងដោយអចេតនាឡើយ។

យើងខ្ញុំមានជំនឿជាក់ថា អស់លោកអ្នកអានជាទីគោរព ប្រាកដ
ជាយល់អធ្យាស្រ័យចំពោះកង្វះខាតទាំងនោះ និងសង្ឃឹមថានឹងបាន
ទទួលមតិវិះគន់ស្ថាបនា ដើម្បីឲ្យការបោះពុម្ពលើក ក្រោយៗ កាន់តែ
ល្អប្រសើរឡើង ។

ពាក្យបាលីខ្លះ ដែលមានភ្លាំងភ្លាត់ឃ្លាតចាកច្បាប់ដើម ក្នុង
ការបោះពុម្ពលើកមុនៗ យើងបានកែតម្រូវឡើងវិញក្នុងលើកនេះ ។
ចំណែកខាងសៀវភៅមួយក្បាល ដែលបោះពុម្ពរួមគ្នាទាំង ១៣ កណ្តា
ពីមុននោះ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យក៏នៅតែបោះពុម្ពឲ្យមានមួយផ្នែក តាម
ប្រក្រតីដដែល ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ១៥ មិថុនា ១៩៨៩

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

កថាបុខ

មហាវេស្សន្តរជាតក

ទំនៀមរបស់ស្រុកខ្មែរ តែកាលណាចេញវេស្សន្តរហើយ គេតែង ចាត់ឲ្យមានបុណ្យទេសនាមហាជាតក រឿងព្រះវេស្សន្តរជាតក ជា អឺកអធិក ស្ទើរតែគ្រប់វត្ត ជាទំនៀមដែលអ្នកស្រុកធ្លាប់ធ្វើរាល់ៗ ឆ្នាំ តាំងអំពីដើមរៀងៗ មក ទើបតែជាង ២០ ឆ្នាំមកនេះ ទំនៀមទេសន៍ មហាជាតកនៅវត្តទាំងឡាយ ហាក់ដូចជារយាលសាបរលាប ឬ លែងធ្វើសោះទៅក៏មាន ។

ក្នុងសម័យឥឡូវនេះ ទុកជាមានវត្តខ្លះ នៅនិយមធ្វើបុណ្យ ទេសន៍មហាជាតក ក៏មិនជាការរុងរឿងប៉ុន្មានទេ គ្រាន់តែនាំគ្នាធ្វើ សោះតែខានប៉ុណ្ណោះ ម្ល៉ោះហើយ ទំនៀមទេសន៍រឿងមហាជាតកនេះ ក៏ចេះតែរៀនរាយចុះទៅជាលំដាប់ វត្តខ្លះក៏ខានធ្វើសោះ វត្តខ្លះក៏ធ្វើ គ្រាន់តែជាគម្រប់ការ ។ ក្មេងវត្តជាន់ដើមស្គាល់ជាក់ច្បាស់ពិធីធ្វើ បុណ្យទេសន៍មហាជាតកនេះ ព្រមទាំងចេះដឹងសេចក្តីផ្ទៃរឿងមហា វេស្សន្តរជាតកដោយសព្វគ្រប់ផង ។ ឯក្មេងវត្តក្នុងសម័យឥឡូវកម្រ

មានការ ចេះដឹងរឿងរ៉ាវវេស្សន្តរជាតកនេះណាស់ ក្មេងខ្លះមិនទាំង
 ដែលឮគេនិយាយចេញឈ្មោះមហាជាតក៏នេះក៏សឹងមាន ។ មនុស្ស
 សម័យជាន់ដើម កុំចាំបាច់និយាយដល់ក្មេងវត្ត សូម្បីក្មេងប្រុសស្រី
 នៅក្នុងស្រុកក្នុងភូមិក៏ធ្លាប់តែបានឃើញ បានដឹងឮពិធីបុណ្យទេសន៍
 មហាជាតក៏ ឬរឿងរ៉ាវវេស្សន្តរជាតកនេះជាដំបូង ព្រោះជាបុណ្យ
 ចេញមុខចេញមាត់របស់ប្រជាជនជាងបុណ្យដទៃៗ ជាច្រើនយ៉ាង
 ក្នុងសម័យនោះ ។

រីឯសេចក្តីក្នុងផ្ទៃរឿងនៃមហាវេស្សន្តរជាតកនេះ តាមធម្មតា
 ច្រើនតែមានលំនាំសេចក្តីពីរោះចាប់ចិត្តអ្នកស្តាប់ ទាំងព្រះសង្ឃទាំង
 គ្រហស្ថទូទៅ ដោយហេតុអស់លោកអ្នកប្រាជ្ញជាន់នោះ លោកខំប្រែ
 រៀបរៀងពាក្យពេចន៍ឲ្យមានសម្ផស្សពាក្យទន់ភ្លន់ ព្រមទាំងសំនួន
 វោហារណែងណងទាក់ទងគ្នាជាពាក្យកម្រងកែវ ចងក្រងសេចក្តីឲ្យ
 ពីរោះស្តាប់ចាប់ត្រចៀក មិនឲ្យអ្នកស្តាប់មានចិត្តផុញទ្រាន់ ហេតុនេះ
 ហើយ បានជាមានពួកឧបាសឧបាសិកា ដែលមានសទ្ធាជ្រះថ្លាច្រើន
 គេអាចនឹងអង្គុយស្តាប់ទេសន៍មហាជាតក៏នេះតាំងពីព្រលឹមរហូតដល់
 ព្រលប់ ឈប់សម្រាកតែពេលបរិភោគអាហារថ្ងៃត្រង់ប៉ុណ្ណោះ ហើយ

តាមធម្មតានោះ គេតែងចាត់ឲ្យមានបុណ្យទេសន៍មហាជាតក៏នេះ តែ ក្នុងមួយថ្ងៃឲ្យចប់សព្វគ្រប់ទាំង ១៣ កណ្ណ ។

តាមទំនៀមរៀងៗ មកនោះ តែជិតដល់រដូវទេសន៍មហាជាតក៏ មុនថ្ងៃទេសន៍ប្រមាណ ៧ ថ្ងៃ, កន្លះខែ ឬ មួយខែ អាចារ្យក៏ចាត់ ចែងសរសេរស្លាកប្រគេនព្រះសង្ឃឲ្យចាប់ លោកណាចាប់ស្លាកត្រូវ ទៅលើកណ្ណណា ក៏យកកណ្ណនោះមកហាត់ទេសន៍ឲ្យទាល់តែស្ងាត់ រត់មាត់ល្អទាំងបាលីទាំងសម្រាយ ដល់វេលាឡើងទេសនា ក៏អាច ទេសន៍បានហួរហែ មិនអាក់អួល ជាការនាំឲ្យបានស្រួលស្តាប់ផង អាចបំព្រួញពេលឲ្យបានខ្លីថែមទៀតផង គឺថាអាចទេសន៍គម្ពីរ វេស្សន្តរជាតកនេះចប់ទាំង ១៣ កណ្ណមុនថ្ងៃលិច ឬតាំងពីថ្ងៃរសៀល ក៏មាន ។

ច្បាប់សាស្ត្រាមហាជាតក៏ទាំងឡាយ ដែលយើងបានពិនិត្យមើល ជាច្រើនគម្ពីរក្នុងពួកគម្ពីរមហាជាតក៏ ដែលមាននៅក្នុងបណ្ណាល័យ របស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យដែលបានច្បាប់មកអំពីខែត្រនានានោះឃើញ ថាមានលំនាំសេចក្តីខុសគ្នាខ្លះមួយអង្សើៗ ជួនកាលមានសេចក្តីវែង ខ្លីលើសខ្លះគ្នាក៏មាន ក្នុងគម្ពីរមហាជាតក៏តែមួយមានកណ្ណខ្លះ ខ្សែខ្លះ

មានពាក្យពេចន៍ ណែងណងចាប់ចុងចួនគ្នាជាល្បើកក៏មាន មានកណ្តា
ខ្លះ គ្រាន់តែចងក្រងជាពាក្យកម្រងកែវក៏មាន កណ្តាខ្លះមានបាលីគាថា
ពេញលេញក៏មាន កណ្តាខ្លះសង្ខេបក៏មាន ច្បាប់មហាជាតក៏ខ្លះលើក
យកបាលីគាថាមកដាក់តាំងជាច្រើនៗ ទើបប្រែជាសម្រាយហូរហែ
ទៅក៏មាន ច្បាប់មហាជាតក៏ខ្លះ លើកយកបទគាថាមកតាំងជាគោល
បន្តិចបន្តួច ហើយប្រែសេចក្តីហូរហែទៅតែម្តងក៏មាន ច្បាប់មហាជាត
ក៏ខ្លះ មានសេចក្តីបរិយាយត្រង់កន្លែងខ្លះ លើសកើនពីច្បាប់បាលី
អដ្ឋកថាទៅក៏មាន មានកន្លែងខ្លះ លើកយកបាលី និង សេចក្តីប្រែ
គម្ពីរដទៃ មកដាក់បញ្ចូលថែមក៏មាន ។ល។ ប្រហែលជាគម្ពីរទេសន៍
មហាជាតក៏នេះ កាលចាប់ផ្តើមធ្វើជាដំបូងនោះ ក្នុងមួយចប់មាន
លោកអ្នកតែងរៀបរៀងច្រើនរូប ឬ តែមួយរូប ៗ ទេ ប៉ុន្តែនៅវត្ត
ដោយខ្លួន នៅខែត្រដោយខ្លួន ឬ មួយអស់លោកអ្នកផ្ទៀងផ្ទាត់ជាន់
ក្រោយគិតកែសម្រួលតាមអត្តនោម័តិ ឬក៏កែតាមកាលសម័យជាន់
នោះ ឬពុំនោះសោតអ្នកចារចម្លងជាន់ក្រោយបានកែថែមថយដោយ
ខ្លួនឯង បានជាច្បាប់មហាជាតក៏ទាំងឡាយ មានសំនួនរោហារប្លែក
ផ្សេងពីគ្នាខ្លះ ដោយអន្លើៗ ដូចមានសេចក្តីសាស័ព្ទជាលំដាប់តទៅ ។

ដោយហេតុច្បាប់មហាជាតិ ជាទីនិយមរាប់អានសម្រាប់ប្រើ
 ទេសនាក្នុងវត្តទូទៅ ក្នុងប្រទេសខ្មែរយើងនេះ បានជាអស់លោក
 អាចារ្យជាន់នោះ គិតកែសម្រួលតម្រូវចិត្តមនុស្សក្នុងវត្តនីមួយ ៗ
 ដែលនិយមចូលចិត្តបែបណា ឬមួយកែសម្រួលតាមកាលវេលា គង់
 មានពួក ឧបាសក ឧបាសិកា ជើងវត្តខ្លះត្អូញត្អែរថា ច្បាប់មហាជាតិ
 សម្រាប់វត្តយើងនេះពិស្តារពេក ទេសនាតាំងពីព្រលឹម រហូតដល់
 ព្រលប់នៅតែមិនទាន់ចប់ ក៏ត្រូវការមហាជាតិសង្ខេប ដោយហេតុ
 នេះបានជាមានច្បាប់មហាជាតិ ខ្លះកាត់បាលីគាថាចោលទៅជាច្រើន
 អន្លើ ច្បាប់ខ្លះកាត់ទាំងបាលីទាំងសម្រាយកាន់តែសង្ខេប ខ្លីទៅទៀត
 ក៏មាន គ្រាន់តែប្រើទេសនាក្នុង ១ កំណាត់ថ្ងៃក៏ចប់អស់ទាំង ១៣
 កណ្តា ។ ប៉ុន្តែគង់មានវត្តខ្លះ ពួកឧបាសក ឧបាសិកាជើងវត្ត ឬព្រះ
 សង្ឃក្នុងវត្តនៅនិយមត្រូវការបែបពិស្តារក៏មាន បានជាមានច្បាប់
 មហាជាតិខ្លះមានសេចក្តីពិស្តារ ចងក្រងជាពាក្យល្បីក ហើយមាន
 បរិយាយវែងឆ្ងាយ ចេញក្រៅពីអង្គកថាមហាវេស្សន្តរជាតិទៅទៀត
 ក៏មាន ។

មួយវិញទៀត តួបាលីគាថាក្តី បាលីរាយមិនមែនជាគាថាក្តី

សេចក្តីប្រែជាសម្រាយក្តី ដែលល្អៀងឃ្លៀងឃ្លាត ឬភ្នំឯភ្នាត់ទៅជា
 ច្រើននោះមកអំពីពួកអ្នកចារចម្លងក៏មាន ព្រោះតាមធម្មតា ពួកអ្នក
 ចារមិនមែនសុទ្ធតែជាអ្នកចេះបាលីទេ មានខ្លះមិនសូវចេះដាក់អក្សរ
 ខ្មែរឲ្យបានត្រឹមត្រូវផងក៏មាន គ្រាន់តែជាអ្នកចេះចារអក្សរល្អប៉ុណ្ណោះ
 ហើយជាអ្នករកស៊ីចារសស្រ្តា ឆ្លោះហើយ ច្បាប់ចម្លងទាំងនោះ
 ប្រសិនបើមិនបានផ្ទៀងផ្ទាត់ថែមទៀត ក៏មិនបានជាត្រឹមត្រូវល្អទេ
 ថែមទាំងច្បាប់ដើមនោះ មានបើវិបត្តិសេចក្តី ឬ វិបត្តិត្វបាលីតាថាជា
 ច្រើនផង ការចារចម្លងជាន់ក្រោយ ដោយពួកអ្នកស៊ីឈ្នួលចារទាំង
 នោះ ក៏កាន់តែនាំឲ្យមានការវិបត្តិច្រើនលើសពីច្បាប់ដើម ដែលមាន
 វិបត្តិស្រាប់នោះទៅទៀត ។ កុំបាច់ពោលដល់ច្បាប់ដែលចារចម្លង
 ជាន់ក្រោយ ៗ ត ៗ មកទៀតនោះឡើយ ។ មួយទៀតគួរជ្រាបថា
 ច្បាប់មហាជាតិក៏ទាំងឡាយដែលចារដោយស្លឹករឹតនោះ មិនមែនសុទ្ធ
 តែមានខុសវិបត្តិទៅទាំងអស់ទេ ត្បិតនៅមានច្បាប់ខ្លះ ក៏ត្រឹមត្រូវគួរ
 សមដែរ ប៉ុន្តែបើពោលដោយយេភុយ្យន័យនោះ មិនមែនតែច្បាប់
 សាស្ត្រាមហាជាតិក៏មួយទេ សូម្បីច្បាប់ចារស្លឹករឹតដទៃៗ ទៀត ក៏
 ច្រើនតែមានទំនងដូច្នោះដែរ ។

ឯគម្ពីរមហាវេស្សន្តរជាតក ដែលយើងបានរូបរួមបោះពុម្ពឡើងនេះ ក៏មិនមែនជាច្បាប់ដែលយើងចាប់ប្រែ រៀបរៀងឡើងជាថ្មីទេ គឺយើងគ្រាន់តែយកច្បាប់សាស្ត្រា មហាជាតក៏ស្លឹករឹតទាំងនោះឯង មកពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ ហើយចម្លងចេញបោះពុម្ពផ្សាយ ដើម្បីរក្សារបៀបរៀបរៀងសេចក្តីជាន់ចាស់ទុកឲ្យគង់វង្សទៅផង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ពុទ្ធសាសនិកជនទាំងឡាយក្នុងសម័យឥឡូវ ដែលមិនសូវបានស្គាល់ទេសន៍រឿងមហាវេស្សន្តរជាតកនេះផង ។ មួយវិញទៀតសូមឲ្យអស់លោកអ្នកមើល ច្បាប់មហាជាតក៏បោះពុម្ពនេះ ជាបរិប្រែប្រួលផ្ទៀងផ្ទាត់បោះពុម្ពនេះដូចមានសេចក្តីសាស័ព្ទតទៅនេះ ៖

១- តូបាលីគាថាក្តី តូបាលីរាយមិនមែនជាគាថាក្តី ក្នុងមហាវេស្សន្តរជាតកច្បាប់ស្លឹករឹតនោះ ឃើញមានវិបត្តិជាច្រើនអន្លើ ទើបយើងផ្ទៀងផ្ទាត់កែសម្រួលឲ្យបានត្រឹមត្រូវឡើង តាមរបៀបបាលីក្នុងគម្ពីរអដ្ឋកថាមហាវេស្សន្តរជាតក និងច្បាប់បាលីដើម ។

២- សេចក្តីប្រែរៀបរៀងជាសម្រាយនោះ យើងបានរក្សាទុកតាមច្បាប់ដើមស្ទើរតែទាំងអស់ រៀរលែងតែច្បាប់ដើមដែលរំលងសេចក្តីបាត់ទៅដោយអ្នកចារ ៗ ចម្លង ទើបយើងប្រែរៀបរៀងជាថ្មី

បំពេញសេចក្តីត្រង់ដែលបាត់នោះ។ តួបាលីគាថាដែលរំលងបាត់ ទៅ
ក៏ស្រងយកមកដាក់បំពេញដែរ ។

៣- ច្បាប់មហាជាតិក៏ទាំងឡាយ ដែលមានសេចក្តីប្លែកផ្សេង
ពីគ្នាដោយសំនួនវេហារក្តី ដោយសេចក្តីលើសខ្លះពីគ្នាក្តី ដោយ រូប
សេចក្តីខុសគ្នាទាំងបាលី ទាំងសម្រាយក្តី យើងក៏បានបង់លេខ ធ្វើ
នយលក្ខណៈទុកដោយអន្លើៗ បង្ហាញឲ្យឃើញសេចក្តីប្លែកផ្សេងគ្នា
នោះៗ ។ ត្រង់ដែលមានសេចក្តីប្រែល្អៀងឃ្លៀងឃ្លាត ពីរូបបាលីទៅ
ខ្លះ យើងក៏ធ្វើនយលក្ខណៈប្រែសេចក្តីតាមរូបបាលី បង្ហាញឲ្យឃើញ
សេចក្តីប្លែកផ្សេងគ្នាដែរ ។

៤- ត្រង់ដែលមានសេចក្តីពណ៌នាអំពី ព្រៃព្រឹក្សាលតារល្លិក្តី
អំពីបក្សាបក្សីក្តី អំពីសត្វទ្វិបាទចតុប្បាទក្តី អំពីមច្ឆាជាតិទាំងឡាយក្តី
គប្បីយល់ថា សេចក្តីប្រែរៀបរៀងរបស់លោក អំពីបុរាណរៀងមក
នោះ មិនបានប្រើតប្រៀនឲ្យត្រឹមត្រូវតាមរូបបាលីប៉ុន្មានទេ គឺត្រូវការ
សេចក្តី និងសម្មស្សពាក្យចូនជាប្រមាណ ជាទំនងសេចក្តីកម្រងកែវ
ឬជាពាក្យល្បីក ដែលនាំឲ្យពីរោះស្តាប់ចាប់ចិត្តជនទាំងពួង ។

៥- ច្បាប់មហាជាតិក៏បោះពុម្ពនេះ យើងបានកែអក្សរខុស

ត្រូវ តម្រូវតាមរបៀបប្រើអក្សរ ក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្ននេះ ព្រោះ របៀបអក្សរសាស្ត្រខ្មែរក្នុងសម័យសព្វថ្ងៃនេះ ក៏កាន់តែចម្រើនគួរសម ហើយ មានវចនានុក្រមខ្មែរ សម្រាប់ផ្ទៀងផ្ទាត់ដាក់ពាក្យពេចន៍ឲ្យ បានត្រឹមត្រូវហើយ ទើបគួរផ្លាស់របៀបដាក់អក្សរតាមបែបថ្មី តែ សំនួនរោហារ និងសេចក្តីរៀបរៀងទុកនៅតាមរបៀបជាន់ចាស់ ដដែល គឺអក្សរសម័យថ្មី ឯសេចក្តីសម័យចាស់ ។

៦- តាមច្បាប់មហាជាតិក៏សម្រាយ ក្នុងមួយខ្សែៗ សុទ្ធតែ មានចំណងជើង ប្រាប់ចំនួនគាថា ថាមានគាថាប៉ុណ្ណោះៗ ប៉ុន្តែមិនសូវ មានខ្សែណាមានចំនួនគាថាគ្រប់គ្រាន់តាមចំណងជើងនោះឡើយ ។ ឯច្បាប់មហាជាតិក៏បោះពុម្ពនេះយើងបានស្រង់យកត្បាលីគាថា មក ដាក់បំពេញតាមច្បាប់បាលីដើមទាំងអស់ ដើម្បីបង្រួបបង្រួមចំនួនគាថាតាម ចំណងជើងក្នុងកណ្តនីមួយៗ ។ (ដែលលោករាប់ជាមួយគាថាៗ នោះ មិនសូវជាកំណត់ទៀងទាត់ទេ ព្រោះមានគាថាក្នុងកណ្តខ្លះ មាន ២ បាទ ៤ បាទ ៥ បាទ ៦ បាទ រាប់ជាមួយគាថាក៏មាន) ។ មួយ វិញទៀត ការស្រង់យកបាលីគាថាមកដាក់បំពេញដូច្នោះ នាំឲ្យ មើលឃើញត្បាលីច្រើនស្តេកស្តុះ ដែលអាចនាំឲ្យមានសេចក្តីផុញ

ទ្រាន់ ដល់អ្នកទេសន៍និងអ្នកស្តាប់ ឬអ្នកអានមើលច្បាប់មហាជាតក៏
បោះពុម្ពនេះខ្លះមិនខាន ប៉ុន្តែហេតុប៉ុណ្ណោះមិនជាការក្រេទេ គឺ វេលា
ទេសន៍ឬអានមើល កាត់រំលងត្រូវបាលីគាថា ទៅទេសន៍ឬអាន តែ
សម្រាយទទេក៏បានដែរ ជាការបង្រៀនពេលវេលាឲ្យបានខ្លី តាម
សេចក្តីត្រូវការរបស់វត្តខ្លះ ។

៧- សេចក្តីត្រង់ណាមិនមានរឿងសំដែងទុក ក្នុងគម្ពីរអដ្ឋ
កថា ឬ ក្នុងច្បាប់បាលីដើមទេ ប៉ុន្តែមានសេចក្តីរៀបរៀងល្អស្តាប់
ទាំងសមហេតុសមផលផង (ដូចជាក្នុងកណ្ណដូជក តាំងពីចាប់ផ្តើម
សាស័ព្ទ អំពីដំណើរដូជកដើរសុំទាន ដរាបដល់បាននាងអមិត្តតាបនា
នាំទៅលំនៅអាត្មាឯកលិង្គរាស្ត្រ) យើងក៏បានរក្សាទុក តាមច្បាប់
ចាស់ទាំងអស់ ហើយធ្វើនយលក្ខណៈ ប្រែសេចក្តីតាមរបៀបបាលី
អដ្ឋកថាឲ្យបានដឹងផង ។ រៀបរយលែងតែសេចក្តីត្រង់ណាចេញក្រៅបាលី
ហើយមិនសមហេតុផល ហើយជារឿងកំប្លែងលេងសើចទេ (ដូចជា
ក្នុងកណ្ណមហារាជបញ្ចៈ ត្រង់រឿងដូជកបរិភោគអាហារទាល់តែចាក់
ច្រាសឆ្ងាយពោះស្លាប់) ក៏យើងមិនកាត់ចោលច្បាប់ចាស់ស្រឡះដែរ
គឺធ្វើនយលក្ខណៈ រក្សាទុកនៅខាងក្រោយកណ្ណនោះគ្រាន់តែមិនបាន

បញ្ចូលមកទុកក្នុងផ្ទៃរឿងប៉ុណ្ណោះ ។

៨- របៀបប្រើពាក្យពេចន៍ ឬសំព្វសែងក្នុងគម្ពីរមហាជាតក៍
សម្រាយនេះ ពិតមែនតែជាគម្ពីរ ដែលបានប្រែមកអំពីអដ្ឋកថា
មហាវេស្សន្តរជាតកបាលី ប៉ុន្តែមានជាប់សំដីសំស្រ្កឹតជាច្រើនក្នុង សេ
ចក្តីប្រែជាសម្រាយ សូម្បីតែឈ្មោះមនុស្ស សត្វ ឬវត្ថុអ្វីៗ ក៏ប្រែ ទៅជា
ពាក្យសំស្រ្កឹតដែរ ដូចជាព្រះនាមព្រះវរមាតាព្រះបាទស្រី វេស្សន្តរ
តាមសំព្វបាលីថា “ធុស្សតិ” ក៏ប្រែទៅជាសំព្វសំស្រ្កឹតថា
“សុបារសុប្បតិ (សំស្រ្កឹតក្លាយ ? គួរជា “ស្សគ្យតិ ឬ ស្សគ្យតិ” ។ ព្រះ
នាមព្រះអគ្គមហេសី តាមសំព្វបាលីថា “មទ្ធី” កែជា “មទ្រី” ។ ព្រះ
នាមព្រះរាជធីតាថា “កណ្ណា” ក៏កែជា “ក្រីស្តា” ឈ្មោះអ្នកស្រុកថា “ចេ
តរដ្ឋ” ក៏កែជា “ចេតរស្រ្ត” ដូច្នោះជាដើម ។ (នេះសឲ្យឃើញ និស្ស័
យសន្តានចិត្តខ្មែរជាន់ដើម ចូលចិត្តនិយមរាប់អានពាក្យសំស្រ្កឹត ជាង
មគធភាសា ឬមួយជាប់ទម្លាប់មាត់ថាតាមសំស្រ្កឹតមកយូរ អង្វែង
ហើយ ទុកជាគ្រាក្រោយបែរមកនិយម រៀនសូត្របាលីភាសា ជា
ជំនួសសំស្រ្កឹតវិញហើយ ប៉ុន្តែទម្លាប់មាត់ថាតាមសំស្រ្កឹតនេះងាយ

ស្រួលជាងទាំងពីរោះពិសាជាងបាលីដែលជាភាសាចំណូលថ្មីទើបនៅ
តែចង់ប្រើពាក្យសំស្ក្រឹតដូចជាន់មុនដដែល) ។

៩- គម្ពីរវេស្សន្តរជាតកដែលបោះពុម្ពនេះ ចែកចេញជាកណ្តា
មាន ១៣ កណ្តា គឺ កណ្តាទសពរ ១ ហោមពាន្ត ១ ទានកណ្តា ១
វេស្សវេសនី ១ ជូជក ១ ចូឡពន ១ មហាពន ១ កុមារបព្វៈ ១
មទ្រីបព្វៈ ១ សក្កបព្វៈ ១ មហារាជបព្វៈ ១ ឆក្យត្រិយ័ ១ នគរ
កណ្តា ១ ។

ក្នុងទីបំផុតនៃកថាមុខនេះ យើងមានសង្ឃីមទុកជាមុនថា អស់
លោកអ្នកស្វែងរកចំណេះដឹង ខាងផ្លូវអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ គង់មាន
សេចក្តីពេញចិត្តចំពោះ សំនួនរោហាររបៀបរៀបរៀងសេចក្តីនៃច្បាប់
មហាជាតក៏ជាន់ដើមនេះខ្លះមិនខាន ព្រោះវិធីតែងសេចក្តី ឬ រៀប
រៀងប្រែរៀងអ្វី កាលពីជាន់ដើមនោះ មិនមែនជាថយខ្សោយរសជាតិ
ជាងសម័យឥឡូវប៉ុន្មានទេ ។ ប្រសិនបើយើងយកចិត្តទុកដាក់ពិនិត្យ
ដោយហ្មត់ចត់ទៅ នឹងឃើញថា របៀបរៀបរៀងសេចក្តីជាន់ដើម
មានលំនាំសេចក្តី និងសម្ពស្សពាក្យ ល្អជាងជាន់ឥឡូវទៅទៀត បើ

ពោលចំពោះត្រង់សេចក្តីពណ៌នាអំពីព្រៃព្រឹក្សា បក្សាបក្សីផង ក៏កាន់
 តែមានសម្មស្សពាក្យពីរោះស្តាប់ចាប់ចិត្ត ជាងជាន់ឥឡូវជាអនេក
 ប្រការ សូម្បីសេចក្តីតែងជាពាក្យកាព្យ ដែលលោកពោលពណ៌នាពី
 ព្រៃព្រឹក្សាលតាវល្លិ ក៏មានសម្មស្សពាក្យល្អស្តាប់ចាប់ចិត្តនៃចិន្តកវី
 ជំនាន់ថ្មីនេះណាស់ដែរ ហើយច្រើនតែជា របៀបតែង ឬ ប្រែដោយ
 ចំណេះចេះដឹងតាមបែបខ្មែរសុទ្ធផង ទើបគួរតែអ្នកសិក្សាអក្សរ
 សាស្ត្រខ្មែរ សម័យឥឡូវ ពិនិត្យមើលរបៀបតែងសេចក្តីជាន់ចាស់ខ្លះ
 ពុំគួររំលងចោលស្រឡះទៅទេ ។

អ្នករូបរួមផ្ទៀងផ្ទាត់
 ហ្លួងនិពន្ធ ញ៉ុក ថែម
 ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ក្រុងភ្នំពេញ

មហាវេស្សន្តរជាតក

ទី ១

កណ្តាលសព្វ

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ធុស្សតី វរណ្ណាកេតិ ឥទំ សត្តា កបិលវត្ថុ
ឧបនិស្សាយ និគ្រោធារមេ វិហារន្តោ ចោត្តវស្សំអារព្ព កថេសិ ។

សត្តា មោៈ សត្តវាយោ សត្តនាយកោ វីព្រះអង្គដ៏ជាគ្រូ
ប្រសើរក្រៃលែង តែងអាចនាំអស់ទេវតាមនុស្ស សត្វផងទាំងឡាយ
កៀរគរបប្រមូល បញ្ចូលទៅកាន់អម្រឹតបុរី ស្រីមហានគរនិព្វាន ដ៏
ជាឋានបរមសុខក្សេមក្សាន្តប្រមប្រាស និរាសទុក្ខប្រសើរហោង ។

វិហារន្តោ មោៈ ចតុសុ ឥរិយាបថេសុ វីតិណមេន្តោ
ក៏ព្រះអង្គ គង់សម្រេចសម្រាន្តក្សាន្តនូវព្រះឥរិយាបថ ស្រគត់ព្រះ
អង្គនោះមានបួន ពុំឲ្យចូននូវសន្ធិៈតម្រិះចិត្តនៃទេវតាមនុស្ស សត្វ
ផងទាំងឡាយឡើយ និគ្រោធារមេ ក៏ព្រះអង្គគង់ព្រះឋានអារាមនាម

ហៅនិគ្រោធមហាវិហារ គឺចៅនិគ្រោធកុមារ ចាយវាយមាស ១២
កោដិតម្លឹង សាងថ្វាយព្រះអង្គ ឧបនិស្សាយ ក៏ព្រះអង្គអាស្រ័យយក
ព្រះបិណ្ឌបាត សង្វាតសន្តោសប្រោសសត្វផងទាំងឡាយ កម្មិលវត្ថុ
ព្រះស្រុកកបិលពស្តុបុរី ស្រីមហានគរបរវរាជដ្ឋាន អារត្ត មោះ
អារម្មណ៍ កត្វា ទើបព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលធ្វើឲ្យជាហេតុជាអារម្មណ៍
បន្តិច ហើយទើបព្រះអង្គឆ្ពោះ ទោក្ខរស្សំ នឹងភ្លៀងស្ងួតិមួយឈ្មោះ
បោក្ខរព័សិ កថេសិ មោះ ធម្មំ ទេសេសិ ទើប ព្រះអង្គសំដែងថ្លែងព្រះ
ធម៌វិសេសទេសនា ឥទំ មហាវេស្សន្តរជាតកំ សហស្សកាថាបដិ-
មណ្ឌិតំ បពិត្រអើយ នេះនឹងនិទានដំណើរដំណាលកាលព្រះអង្គ
ត្រាច់រង្កាត់នៅនាក្នុងវដ្តសង្សារ ត្រអាលយោនយកកំណើត កើតជា
ព្រះពោធិសត្វមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះនាមករណ៍បរវហៅថាព្រះមហា
វេស្សន្តរ មហាវេស្សន្តរជាតកនេះ ដ៏ប្រដាប់ប្រដានូវព្រះគាថានោះ
មួយពាន់ អត្តនា មោះ ឧបលិក្ខិតេន គឺកំឡាំងព្រះប្រាជ្ញាសព្វញ្ញ
ពុទ្ធ ដ៏ត្រាស់ដឹងនូវញេយ្យធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គអាចសំគាស់ដឹងបាន

អាទិតាថាបទេន ដោយនូវគន្លងទំនងដើមបទកំណត់អក្សរបរ ព្រះ
តាថានេះដ៏ជាអាទិ៍ ធុស្សតិ វរវណ្ណាកេតិ នេះឯងគឺដ៏ជាប្រធានដើមបទ
ព្រះអង្គកត់កំណត់ត្រង់ណោះឯងហោង ។

យទា ហិ សត្តា បវត្តិតប្បវេទម្ហុចក្លោ អនុក្កមេន
រាជតហំ តន្ធា តត្ថ ហោមន្តំ វិទិនាមេត្វា ឧទាយិត្ថេរេន មក្កុទេស-
កេន វិសតិសហស្សទិណាសវបរិវតោ បបមតមនេន យាវ
កបិលវត្ថុ អតមាសិ ។

បពិត្រអើយ នាកាលព្រះដ៏មានបុណ្យ ព្រះអង្គបានត្រាស់
ប្រាជ្ញាសព្វព័ជ្ជតាញាណជាបឋមនោះ ស្តេចលីលាទៅកាន់ព្រៃឥសិ-
បតនមិតទាយពន ព្រះអង្គទេសនា ព្រះធម្មចក្កប្បវត្តនៈដ៏ប្រសើរ
ដំណើរសងគុណបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំង ៥ មានព្រះអញ្ញាកោណ្ឌញ្ញត្ថេរ
ជាប្រធាន បានលុះស្រោតាបត្តិផល មួយអន្លើនឹងមហាព្រហ្មទាំង
១៨ កោដិ សោតសឹងបានលុះស្រោតាបត្តិផល ដល់ប្រាជ្ញាអរហន្ត
ទីទេៗ ស្រេចហើយនៃ ទើបស្តេចលីលាពីនោះឆ្ពោះទៅកាន់នគរ
រាជគ្រឹះបុរី ប្រយោជន៍ដើម្បីនឹងដោះពាក្យប្តេជ្ញាព្រះបាទមគធរាជ ដ៏

ជាឧបាសកអំពីបុរាណកាល បើព្រះដ៏មានបុណ្យ ព្រះអង្គស្តេចទៅ
ដល់នគររាជគ្រឹះនោះហើយ ព្រះអង្គសំដែងព្រះធម៌ វិសេសទេសនា
ដោះពាក្យប្តេជ្ញាជាសណ្តាប់ នៃព្រះបាទមគធរាជនោះហោង ។

បពិត្រអើយ កាលនោះរឹមហាជនទាំងឡាយ សឹងកាន់នី
ទៅនូវទៀនធូបគន្ធមាលា ផ្កាភ្លឺចូលទៅបូជា ព្រះដ៏មានបុណ្យនោះ
ច្រើនក្រៃពេក ។ កាលណាបើបានបូជាព្រះដ៏មានបុណ្យនោះស្រេច
ហើយ ក៏អង្គុយស្តាប់នូវស័ព្ទព្រះធម៌វិសេសទេសនា ដ៏ផ្អែមល្អែម
ពីពោះដូច្នោះកូរ សឹងចូលចិត្តត្រេកអរសាទរ ហើយសរសើរថា ឱ ! ធម៌
ទេសនាព្រះដ៏មានបុណ្យអើយ ! ពីពោះអ្វីមាល្យាយអេះ ! ម្ល៉ោះ
ហើយអស់មហាជនផងទាំងឡាយ ពុំអាចដើម្បីនឹងទប់ទល់តម្កល់
អាត្មាបានឡើយ នឹងពិតទូលសូមផ្លូវសប្បុរសក្នុងសំណាក់ព្រះអង្គនោះ
ប្រមាណមួយម៉ឺនជាបរិវារ ឮដ៏កាលនោះហោង ។

បពិត្រអើយ នាកាលព្រះដ៏មានបុណ្យ ស្តេចទេសនាជា
សណ្តាប់ នៃព្រះបាទមគធរាជនោះស្រេចហើយ ស្តេចគង់សម្រេច
នូវព្រះក្រិត្យជាព្រះពុទ្ធចំហុតអស់ខែហោមនូវដូរកូរ ក៏មិនកំបាំងបាត់

ស្ងាត់ ប៉ុន្តែក្នុងកម្ពុជាស្រុករាជគ្រឹះនោះឡើយ ក៏ឮជ្រួតជ្រាបដរាបទៅ
 ដល់ព្រះស្រាត្រទិព្វថ្ងៃ នៃព្រះបាទស្រីសុទ្ធោទន មហារាជជាសម្តេច
 ព្រះវររាជបិតា ព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបហើយ ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារ-
 ណាថា ឱ! ឥឡូវនេះអ្នកសិទ្ធាចិក្ខុមារកូនអញ អញគិតស្មានជាអ្នក
 ទៅបួសបាត់ស្ងាត់ទៅហៈ ក៏ឥឡូវនេះលេចឮដំណឹងថា អ្នកបាន
 ត្រាស់ប្រាជ្ញាសព្វពិជ្ជតាញាណជាព្រះពុទ្ធហើយ អ្នកគង់នៅនាវរាជគ្រឹះ
 បុរី ហើយអ្នកទេសនាជាសណ្តាប់ព្រះបាទមគធរាជ ឥឡូវអញរលឹក
 កូនអញណាស់ ថាបើដូច្នោះធ្វើម្តេចអញនឹងបានឃើញកូនអញហៈ
 នេះមានតែអញនឹងប្រើទូតទៅនិមន្តអ្នកមកក៏បានអេះ ព្រះអង្គទ្រង់
 ព្រះចិន្តាពិចារណា នូវប្រការអម្បាលណោះហើយ ទើបមានព្រះបន្ទូល
 ត្រាស់ប្រើរាជអាមាត្យមួយដំណាច់ថា នៃរាជអាមាត្យ អញឮថាអ្នក
 សទ្ធាចិក្ខុអញមិញ អ្នកបានត្រាស់ប្រាជ្ញាសព្វពិជ្ជតាញាណហើយ
 អ្នកមកគង់នៅនគររាជគ្រឹះហើយ ក៏ឥឡូវនេះ អញនឹងប្រើបាឯងនាំ
 ពលមួយពាន់ ទៅអាវាធនានិមន្តអ្នកមកឥឡូវហោង ។ នៃអាមាត្យ
 ថាបើអ្នកទទួលនិមន្ត ក៏ចូរនាំអ្នកមកឲ្យឆាប់ កុំបីយូរឡើយ ។ រាជ

អាមាត្យទទួលព្រះបន្ទូលព្រះមហាក្សត្រហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំលានាំ
 បរិពារមួយពាន់ ដើររៀងរាបដរាបទៅដល់នគររាជគ្រឹះនោះឯង ។
 កាលបើបានដល់ហើយ ក៏ចូលទៅក្រាបថ្វាយបង្គំប្រណាម្យព្រះដ៏មាន
 បុណ្យ ប្រយោជន៍ដើម្បីនឹងសូមអាណាធនានិមន្ត ដូចព្រះបណ្ណាំព្រះ
 មហាក្សត្រាធិរាជនោះ កាលណាបានឮព្រះធម៌ទេសនាដ៏ពីរោះផ្អែម
 ល្អមដូច្នោះក្នុង រាជអាមាត្យមួយអន្លើនិងពលមួយពាន់នោះ ក៏ភ្លេច
 ភ្លាំងស្មារតី ពុំអាចដើម្បីនឹងពិតទូលអំពីព្រះបណ្ណាំព្រះមហាក្សត្រនោះ
 ឡើយ ក៏ខ្វែប្រែជាពិតទូលសូមផ្ទុសបួសអស់ទាំងមួយពាន់នោះវិញ
 ហោង ។

បពិត្រអើយ វិរាជអាមាត្យទាំងមួយពាន់នោះសោត កាល
 បើបានបួសស្រេចហើយក្នុង នៅជាសុខសប្បាយ ពុំភ្លឺករលឹកអំពីព្រះ
 បណ្ណាំព្រះមហាក្សត្រនោះឡើយ ។ រឺព្រះបាទស្រីសុទ្ធាទនមហារាជ
 ទន្ទឹងយល់បាត់ស្ងាត់ហើយ ស្តេចប្រើរាជអាមាត្យមួយវិញទៀតឲ្យនាំ
 ពលមួយពាន់នាក់ទៅទៀត លុះទៅដល់យល់ព្រះអង្គហើយ ក៏ពិត
 ទូលសូមផ្ទុសបួសអស់ទាំងមួយពាន់នោះឯងហោង ។

ព្រះបាទស្រីសុទ្ធាទនមហារាជ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រើបណ្តើរ
 រៀងៗ ទៅ លុះគ្រប់ ៩ ដង អស់រាជអាមាត្យទាំង ៩ ពាន់នោះ សឹង
 តែព្រះអង្គបំបួសអស់ ឥតសេសសល់សំណល់ដល់មួយឡើយ ។
 រីឯព្រះបាទស្រីសុទ្ធាទនមហារាជមិញ ទ្រង់ទន្ទឹងយល់បាត់ស្ងាត់
 អម្បាលនោះហើយ ទើបព្រះអង្គប្រើរាជអាមាត្យមួយវិញទៀត ឈ្មោះ
 ឧទាយិអាមាត្យថា ម្នាលឧទាយិអាមាត្យអើយ អញចង់ប្រើបាឯងទៅ
 និមន្តអ្នកសិទ្ធាចិក្ខុនអញបន្តិចហាៈ ត្បិតអញប្រើអស់រាជអាមាត្យអំពី
 មុននោះ ៩ ពាន់ បាត់ស្ងាត់អស់ទាំងអម្បាលណោះ មិនបានរួចមក
 ដល់មួយនាក់ឡើយ ក៏ឥឡូវនេះអញយល់តែបាឯង មានគំនិតស្មារតី
 បានដឹងគំនិតអញ អញនឹងប្រើបាឯងនាំពល ១.០០០ ទៅកាន់
 រាជគ្រឹះនគរនាយនោះ ថាបើបាបានទៅដល់យល់អ្នកហើយ ក៏ចូរ
 សូមអាណាធនានិមន្តអ្នកមកឲ្យឆាប់ កុំបីយូរឡើយ ។ ឧទាយិអាមាត្យ
 ទទួលយកព្រះបន្ទូលមហាក្សត្រាធិរាជនោះស្រេចហើយ ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំលានាំបរិពារពលមួយពាន់ ដើររៀងរាបដរាបទៅដល់រាជគ្រឹះបុរី
 ស្រីមហានគរបររាជដ្ឋាននោះឯងហោង ។

កាលណាបានដល់ទៅយល់ព្រះដ៏មានបុណ្យហើយ ក៏ចូល
 ទៅក្រាបថ្វាយបង្គំប្រណម្យ ប្រយោជន៍ដើម្បីនឹងសូមអារាធនានិមន្ត
 ដូចព្រះបណ្តាំព្រះមហាក្សត្រនោះមិញ លុះឮឯព្រះធម៌ទេសនាព្រះ
 អង្គពីរោះដូច្នោះក្នុង ឧទាយិអាមាត្យ មួយអន្លើនិងពលទាំងមួយពាន់
 នោះក៏ភ្លេចភ្លាំងស្មារតី ពុំអាចដើម្បីនឹងពិតទូល អំពីបណ្តាំព្រះមហា
 ក្សត្រនោះបានឡើយ ហើយខ្ញុំប្រែជាពិតទូលសូមផ្លូវសប្បុរសទាំងអស់
 មួយពាន់នោះវិញហោង ។ រឺព្រះអង្គបំបួសនាក្នុងកម្ពុជរាជគ្រឹះនោះ
 មួយម៉ឺន ព្រះបាទស្រីសុទ្ធាទនមហារាជប្រើទៅនោះមួយម៉ឺន ព្រះអង្គ
 បំបួសទាំងអស់ត្រូវជាពីរម៉ឺនហោង ។ ឧទាយិអាមាត្យបានបួសរួច
 ហើយ ឡើងព្រះនាមជាព្រះមហាឧទាយិគ្មេរ ទើបភ្ញាក់ស្មារតីគិត
 ពិចារណាថា ឱ អញអើយ អញឥតគំនិត ឥតស្មារតីអ្វីមាល្យាយអេះ
 ព្រះមហាក្សត្រា ព្រះអង្គប្រើអញមកនិមន្តព្រះរាជបុត្រលោក ម្តេច
 ឡើយក៏អញបានជាមកបួស បើបួសហើយ ម្តេចឡើយក៏មកនៅ
 ស្ងៀមព្រងើយកន្តើយដូច្នោះហ៎ ឱអញអើយ ចំណេរទៅឯភ្នែកហើយ
 យល់ថានឹងត្រូវព្រះរាជទណ្ឌនៃព្រះមហាក្សត្រានោះទៀងប្រាកដ មិន
 ទេឡើយ ក៏ថាបើដូច្នោះអញនឹងនៅយូរណាបានឡើយ គួរអញនឹង

ចូលទៅក្រាបថ្វាយបង្គំប្រណាម្យព្រះដ៏មានបុណ្យ ហើយសូមអារាធនា
និមន្តព្រះអង្គទៅឆាប់ក៏បានអេះ ។ ព្រះមហាឧទាយិត្តេរ គិតពិចារណា
ស្រេច នូវប្រការអម្បាលណោះហើយ ក៏ចូលទៅក្រាបថ្វាយបង្គំ
ប្រណាម្យព្រះដ៏មានបុណ្យ ហើយពុំហ៊ានទូលស្មោះឆ្ពោះត្រង់ណោះ
ឡើយ ទូលធ្វើជាហេតុបន្តិចថា ភន្តេ ភគវា បពិត្រព្រះដ៏មាន
បុណ្យប្រសើរអើយ រឺខែនេះជាកាលខែហោមន្តរដូវ រឺផ្លូវនឹងទៅកាន់
កបិលពស្តុបុរី ស្រីមហានគរនោះសោត ស្រណុកសុខសប្បាយ
ពណ្ណរាយក្រៃពេក ។ រឺអស់ថ្មើរព្រៃផងទាំងឡាយសោត សឹងដើរ
ត្រាច់រង្កាត់ ច្រវាត់ទៅមករកបរចាញ់ ហើយអុជភ្លើងព្រៃដ៏មានប្រឆេះ
នោះពិដោរឈ្មុយឈ្មប់ ត្រឡប់ឡើងទៅនាកណ្តាលអាកាសវេហាស៍
មិនប៉ុន្តែម្ល៉ោះសោត រឺឈើព្រៃព្រឹក្សាលតាវល្លិផងទាំងឡាយ សឹងដុះ
ជាជួររៀងរាយដោយនូវពណ៌ទីទៃៗ សឹងមានដើមនោះល្អ សឹងដ៏លូត
លាស់លំពង់ដ៏ទ្រង់នូវមែកសាខាបុប្ផាសន្លឹក អធិកនីទៅនូវផ្លែផ្កានោះ
ដ៏រីកស្តុសស្តាយ ពណ្ណរាយល្អបីដូចអ្នកយកសំពត់ទុក្ខលពស្រ្ត មក
គ្របអំពីចុងសំយុងដល់ដើម រឺកេសផ្កាផងទាំងឡាយនោះសោត ដ៏

ពិដោរឈ្នងត្រឡប់ អប់ឡើងទៅដល់នាកណ្តាលអាកាស បពិត្រព្រះ
 ដ៏មានបុណ្យប្រសើរអើយ ថាបើស្តេចលីលាយាត្រាទៅ ឥឡូវនេះ
 ហើយ សមនឹងជាសុខសប្បាយ រីអស់ភិក្ខុសង្ឃអង្គអរហន្តាខីណា-
 ស្រពផងទាំងឡាយនោះ ក៏ច្រើនពេក បពិត្រព្រះដ៏មានបុណ្យប្រសើរ
 អើយ រឺផ្លូវនឹងទៅកាន់កបិលពស្តុបុរីស្រីមហានគរ ក៏សឹងជាសុខ
 សប្បាយក្រៃពេកហោង ។

កាលព្រះដ៏មានបុណ្យ ព្រះអង្គស្តាប់ពាក្យព្រះមហាឧទា-
 យិត្តេរទូលដូច្នោះក្នុង ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារណាថា វោ ឥឡូវនេះ
 សម្តេចព្រះវរបិតា អ្នកប្រើមហាឧទាយិត្តេរ មកនិមន្តអញតថាគត
 ហើយហោះហ្មុំ ថាបើដូច្នោះគួរអញតថាគត នឹងទៅកាន់កបិលពស្តុបុរី
 ស្រីមហានគរបរវររាជដ្ឋាន ឲ្យបានដល់យល់សម្តេចព្រះវរបិតាអញ
 តថាគតហោង ។ ព្រះដ៏មានបុណ្យព្រះអង្គទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារណា
 នូវប្រការអម្បាលណោះហើយ ទើបព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូល នឹងព្រះ
 មហាឧទាយិត្តេរថា ម្ចាស់ឧទាយិត្តេរអើយ ថាបើដូច្នោះ ចូរចាទៅ
 ប្រាមប្រាប់បង្គាប់អស់ភិក្ខុផងទាំងឡាយ ឲ្យប្រដាប់ប្រដាអាត្មាទីទៃៗ

ឱ្យឆាប់ ៗ កុំបីយូរឡើយ ។

ព្រះមហាឧទាយិត្តេរ ស្តាប់ព្រះបន្ទូលថ្ងៃវិសេស នៃព្រះដ៏
មានបុណ្យហើយ ក៏ទៅប្រាមប្រាប់ភិក្ខុផងទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយអើយ ឥឡូវនេះព្រះដ៏មានបុណ្យ ព្រះអង្គស្តេចនឹងលីលាទៅ
កាន់កបិលពស្តុបុរីស្រីមហានគរនោះ ឲ្យអស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រៀប
ប្រដាប់ប្រដាអាត្មាទីទៃៗ កុំបីយូរឡើយ ។ កាលនោះ រឺអស់ភិក្ខុ
ផងទាំងឡាយ ស្តាប់ពាក្យព្រះមហាឧទាយិត្តេរដូច្នោះហើយ សឹងដ៏
ប្រដាប់ប្រដាអាត្មាទីទៃ ៗ ស្រេចហើយនៃ ទើបព្រះដ៏មានបុណ្យ
ព្រះអង្គលីលាយាត្រាទៅអំពីនគររាជគ្រឹះបុរី រៀងរាបដរាបទៅដល់
កបិលពស្តុបុរីស្រីមហានគរ ដោយនូវព្រះដំណើរជាបឋម មួយអន្លើ
និងអស់ភិក្ខុសង្ឃ អង្គអរហន្តាខីណាស្រព ផងទាំងឡាយនោះ
ប្រមាណពីរម៉ឺនជាបរិវារ មានព្រះមហាឧទាយិត្តេរផង ជាមគ្គុទេសក៍
ដ៏វិសេសតែងនឹងនាំផ្លូវព្រះអង្គហោង ។

តទា សក្យរាជានោ មយំ ឥមំ សិទ្ធិត្ថកុមារំ អម្ពាភំ
ញាតិសេដ្ឋំ បស្សិស្សាមាតិ សន្និបតិស្វា ។ បពិត្រអើយ ព្រះកាល

នោះ វិអស់ស្តេចសាក្យរាជផងទាំងឡាយ ដ៏ជាព្រះញាតិនឹងព្រះបាទ
ស្រីសុទ្ធោទនមហារាជនោះ ៨ ម៉ឺន ៤ ពាន់ មានព្រះបាទស្រីសុទ្ធោ-
ទនឯងជាប្រធាន សឹងដ៏មានចំណង់ នឹងចង់យល់ព្រះដ៏មានបុណ្យ
នោះ ក៏មកជំនុំពិចារណាស្វែងរកឋានលំនៅ ឲ្យជាឧត្តមសមគួរនឹង
ព្រះអង្គគង់ ទើបមកកត់សំគាល់យល់តែឋានចៅនិគ្រោធកុមារនោះ
ឯង ដ៏សុខសប្បាយ គាប់ចិត្តប្រពៃហើយនៃ ទើបស្តេចឲ្យចូកចាំង
ជម្រះលុបផ្អែកដង្កុក ផ្ទៀងរលៀងអំបែងចេះ អំបែងបានគ្រួសរវាន
ផងផុយធ្វលីដ៏ខ្សាច់ប្រាបឲ្យរាបស្មើ ធ្វើឲ្យប្រពៃ ស្រេចហើយនៃ ទើប
ឲ្យក្រាលនីទៅ នូវកម្រាលចៀមចំព្រៃព្រំ ដ៏ទន់ល្ងន់ ប្រដាប់ស្រេច
ហើយ ទើបឲ្យទៅនិមន្តព្រះដ៏មានបុណ្យ ព្រះអង្គលីលាទៅគង់ស្រេច
បរិបូណ៌ព្រះកិរិណនោះពុំយូរឡើយ ។ វិអស់ស្តេច សាក្យរាជផងទាំង
ឡាយ ហេតុមានកំណើតនោះសឹងមានរឹងក្តឹងមហិមា ហេតុតែដ៏
ជាស្តេចធំសមនូវយសសម្បត្តិនោះច្រើន មកគិតពិចារណាថា ព្រះ
សិទ្ធាចិកុមារនោះ គាត់ក្មេងក្រៃលែង នឹងអស់យើងទាំងឡាយ
អម្បាលណោះ គាត់ជាប្អូន ជាកូនក្មួយ ជាចៅយើងទេកូរ ម្តេចឡើយ

យើងនឹងទៅសំពះគាត់នោះយល់ពុំគួរឡើយ ។ រឺអស់ស្តេចសាក្យរាជ
ខ្លះ ឮហើយឆ្លើយថា ទេមិនសំពះគាត់ឯណាក៏បាន មិនដូចគាត់ជា
គ្រហស្ថឡើយ គាត់នេះជាអ្នកបួស រឺធម្មតាជាអ្នកបួសនោះចាស់ក្តី
ទោះក្មេងក្តី ត្រូវតែសំពះគាត់ដដែលឯងអេះ ថាបើអស់យើងទាំង
អម្បាលណោះមិនសំពះគាត់ហើយ តើគាត់មិនថាយើងមានអំនួតទៅ
ហើយហា: ។ អ្នកខ្លះឮហើយឆ្លើយថា អើបើដូច្នោះអ្នកលងគំនិតមើល
តើយើងនឹងគិតធ្វើម្តេចឲ្យសមគួរនឹងគាត់ហា: ។ ស្តេចសាក្យរាជខ្លះឮ
ហើយឆ្លើយថា ទេគំនិតនោះវានឹងក្រអឺអ្នកទាំងឡាយ វាងាយទេ ។
អ្នកខ្លះឮហើយឆ្លើយថា អើបើដូច្នោះអ្នកគិតទៅលងមើលអ្នក ថាបើ
អ្នកប្រើអញគិតហើយ អញគិតក៏បានអេះ នាអញគិតនោះមាន គឺឲ្យ
រកកុមារប្រុស-ស្រី ឲ្យមានដៃកាន់នីទៅនូវទានធូបគន្ធមាលាភ្នំផ្កា ស្លា
ម្លូស្រេចហើយ យើងនឹងឲ្យដំណើរទៅមុន ហើយឱ្យបូជាថ្វាយបង្គំ
ប្រណម្យគាត់ រឺអស់យើងសោត សឹងដំដើរតាមដោយចន្លោះលង្វែង
រជ្ជប្រឡំ នៅក្នុងក្មេងផងទាំងឡាយនោះ តែយើងកុំអាលសំពះគាត់
ឡើយ កាលបើស្តេចសាក្យរាជផងទាំងឡាយ ជំនុំនឹងគ្នាព្រមល្មម

ស្រេចហើយ ក៏ធ្វើដូចព្រះចិន្តាគិតនោះឯងហោង ។

ភក្តា តេសំ អដ្ឋាសយំ ឱលោកេត្វា ន មំ
ញាតយោ រដ្ឋត្តិ ។ រឺព្រះដ៏មានបុណ្យ ព្រះអង្គដឹងអធ្យាស្រ័យ
នៃចិត្តអស់ព្រះញាតិផងទាំងឡាយ មិនថ្វាយបង្គំប្រណម្យព្រះអង្គ
ដូច្នោះហើយ ក៏ស្តេចទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារណាថា ឱ ! ឥឡូវនេះ
អស់ព្រះញាតិអញ្ញតថាគតនេះមិនទាន់ដឹងថា អញ្ញតថាគតបានត្រាស់
ជាព្រះពុទ្ធឡើយ ក៏ថាបើដូច្នោះ អញ្ញតថាគតនឹងសំដែងនូវកំណើត
ប្រាជ្ញាអរិយសប្បុរស ឲ្យប្រាកដដូចព្រះពុទ្ធអំពីបុរាណរៀងមក ឲ្យ
ស្តេចសាក្យរាជទាំងឡាយ ថ្វាយបង្គំប្រណម្យអញ្ញតថាគត ក្នុងកាល
ឥឡូវនេះឯងហោង ។ ព្រះដ៏មានបុណ្យព្រះអង្គទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារ-
ណា ស្រេចនូវប្រការណោះហើយ ទើបស្តេចចូលចតុត្ថជ្ឈានអភិញ្ញា
សមាបត្តិ ហោះផ្លោះឡើងទៅនាកណ្តាលអាកាស ដ៏ឱភាសនូវពន្លឺ
រស្មីនោះរុងរៀងភ្លឺព្រោងព្រាយ ពណ្ណរាយឆាយក្លូចគ្រលូចឡើង
ចេញអំពីព្រះបាទទាំងពីរ យល់ដូចផងផុយធ្លល់ដីខ្សាច់ គិតដ៏ប្រាយ
រាយចុះមកលើព្រះកេសស្តេចសាក្យរាជទាំងឡាយ ប្រហែលដូចកាល

ព្រះអង្គធ្វើយមកបាដិហារិយ៍ ព្រះជំនាន់ដើមគណ្ណាម្តុំព្រឹក្ស អធិកន្ទវព្រះ
រស្មី ឲ្យដំបូន្មានអន្សតិរិយនោះឯងហោង ។

តទា សុទ្ធាននមហារាជា តំ អន្ទរិយំ ទិស្វា អាហា ។ ព្រះ
កាលនោះព្រះបាទស្រីសុទ្ធាទនមហារាជ ដ៏ជាស្តេចព្រះវរបិតាធិរាជ
យល់ជាអស្ចារ្យប្រាកដដូច្នោះក្នុង ពុំអាចដើម្បីនឹងទប់ទល់តម្កល់ព្រះ
អង្គបានឡើយ សឹងដំលើកកម្បង់អញ្ជូលដាក់លើព្រះកេស វិសេស
ថ្វាយបង្គំប្រណាម្យព្រះដ៏មានបុណ្យ ហើយសរសើរគុណបុណ្យព្រះ
សម្មារបារមីថា ភន្តេ ភគវា បពិត្រព្រះដ៏មានបុណ្យប្រសើរអើយ
កាលនោះមានមហាប្រសិទ្ធិមួយ ឈ្មោះកាឡទេពិលជដិលតាបស អ្នក
មានវិទ្ធិអានុភាពនោះច្រើនក្រៃលែង នាកាលសម័យថ្ងៃព្រះអង្គកើត
នោះឯង អស់មេនំផងទាំងឡាយ វានាំព្រះអង្គចេញមក ប្រយោជន៍
ដើម្បីនឹងឲ្យនមស្តារថ្វាយបង្គំ សូមពរអំពីកាឡទេពិលជដិលមហាប្រសិ
នោះ ក៏ព្រះអង្គមិនថ្វាយបង្គំឡើយ វិលប្រែក្រឡាប់ឡើងទៅគង់លើ
ក្បាលមហាប្រសិនោះវិញហោង ។ បពិត្រអើយ ខ្ញុំយល់ជាអស្ចារ្យ
ប្រាកដដូច្នោះហើយ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំប្រណាម្យព្រះអង្គជាប្រថមហោង ។

មួយសោត កាលថ្ងៃច្រត់ព្រះនង្គ័លជាមង្គលអំពល់នូវសុខសួស្តីប្រសើរ កបនូវដំណើរប្បក្សពារ ពេលនាយាប្រពៃនាថ្ងៃនោះឯង មេនំផង វានាំព្រះអង្គទៅផ្ទំលើគ្រែ ក្រឡាព្រះបន្ទំបរមសុខសួស្តី នាក្រោមម្លប់ ជម្ពូត្រីក្សនោះ។ រឺស្រមោលជម្ពូត្រីក្សនោះសោត ពុំជ្រេជ្រៀងល្បៀង ទៅដោយនូវដំណើរព្រះអាទិត្យនោះឡើយ ខ្ញុំយល់អស្ចារ្យកាលនោះ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំប្រណាម្យព្រះអង្គជាគំរប់ពីរដង ។ ហើយឥឡូវនេះវិញ សោតទៀត អំពីមុនមក ខ្ញុំពុំដែលបានយល់នូវយមកបាធិហារិយ៍ ត្រកាលជាអស្ចារ្យដូច្នោះទេ ទើបខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ជាគំរប់បីដង ហោង ។ កាលណាបើព្រះបាទស្រីសុទ្ធាទនមហារាជ លើកកម្បង់ អញ្ជូលីថ្វាយបង្គំប្រណាម្យហើយ សូម្បីស្តេចសាក្យរាជឯណាមួយ នឹងទប់ទល់តម្កល់ចិត្តរឹងក្តឹង មិនព្រមថ្វាយបង្គំប្រណាម្យព្រះអង្គនោះ ឥតអង្គីមានឡើយ ។

និសិទ្ធន្ទ បន ភកវតិ សិក្ខុយ្យត្តោ ញាតិសមាគមោ
 អហោសិ ។ សព្វេបិ ឯកក្កចិត្តា ហុត្វា និសីទីសុ ។ រឺសម្តេចព្រះ
 ស្រីសព្តែជួតាញាណ ព្រះអង្គឲ្យដំបូន្មានអស់ព្រះញាតិផងទាំងឡាយ

ឲ្យបានថ្វាយបង្គំប្រណម្យ នូវប្រការអម្បាលណោះហើយ ទើបព្រះ
អង្គហោះចុះមកអំពីកណ្តាលអាកាស ស្តេចមកគង់លើគ្រែបវរពុទ្ធា-
សនាក្រឡាសម្រាប់ គិតដ៏អ្នកប្រដាប់ក្រាលនូវកម្រាលផងប្រពៃ ព្រង
កណ្តាលជំនុំអស់ព្រះញាតិទាំងឡាយ សឹងលុះដោយនូវដំបូន្មានព្រះ
អង្គក្នុងកាលនោះហោង ។ ព្រងកាលនោះ រីអស់ស្តេចសាក្យរាជផង
ទាំងឡាយ សឹងដ៏មានព្រះរាជហឫទ័យនោះ ត្រេកអរសាទរព្រម
ជាមួយនឹងគ្នា ។ អណ្តាប់នោះ មហាមេឃឯង ក៏បង្កុំនូវភ្លៀង
ស្លឹកមួយឈ្មោះបោក្ខរព័ស ជាអស្ចារ្យកណ្តាលជំនុំព្រះញាតិផង
ទាំងឡាយ ថាបើអ្នកឯណាចង់ទទឹក អើក៏ភ្លៀងនោះទទឹក ថាបើ
អ្នកឯណាពុំចង់ទទឹក អើក៏ភ្លៀងនោះពុំដិតដល់សុរិលអ្នកនោះដល់
តិចឡើយ ។

តំ ទិស្វា សព្វ អច្ឆរិយព្រាតជាតា អហោសុំ ។ កាលនោះ
អស់មហាជនផងទាំងឡាយ យល់អស្ចារ្យប្រាកដកើតមានដូច្នោះ
ហើយ សឹងសរសើរព្រះបារមីនៃព្រះដ៏មានបុណ្យថា ឱ! ព្រះពុទ្ធ
អើយ ព្រះអង្គមានព្រះបារមីវិទ្ធិអានុភាពច្រើនអ្វីមាល្យាយអេះ ភ្លៀង

បង្ករចុះមកអំពីកណ្តាលអាកាស ធ្លាក់ចុះទៅនាកណ្តាលជំនុំ ព្រះ
ញាតិផងទាំងឡាយ អ្នកឯណាចង់ទទឹក អើក៏ភ្លៀងនោះទទឹក អ្នកឯ
ណាពុំចង់ទទឹក អើក៏ភ្លៀងនោះពុំទទឹកឡើយ ដូចទឹកធ្លាក់ទៅលើស្លឹក
ឈូកហោង ។

តេ ភិក្ខុ ធម្មសភាយំ កងំ សមុដ្ឋាបេសុំ ។ ព្រះពុទ្ធិកាល
នោះ រឺអស់ភិក្ខុផងទាំងឡាយបបួលគ្នាទៅជំនុំ ព្រះធម្មសភាសាលា
ថា អារុសោ ម្នាលភិក្ខុផងទាំងឡាយអើយ រឺព្រះដ៏មានបុណ្យជា
ម្ចាស់យើងនេះ ព្រះអង្គមានប្រទ្ធិអានុភាពច្រើនជាអស្ចារ្យ ព្រះលោក
នេះ អ្វីមាល្បាយអេះ អំពីមុនមកពុំដែលយល់ដូច្នោះ ក៏ឥឡូវនេះ មហា
មេឃឯង បង្ករនូវភ្លៀងបោក្ខរព័សជាអស្ចារ្យនាកណ្តាលជំនុំព្រះញាតិ
នោះឯង ។ តំ សុត្វា សត្វា កាយនុត្ត ភិក្ខុវេ ឯតរហិ
កថាយ សន្និសន្នាតិ បុច្ឆិត្វា ។ រឺពិតមានអស់ភិក្ខុផងទាំងឡាយ
នោះ មិនបាត់ស្ងាត់ ប៉ុន្តែប្រលុះក្នុងធម្មសភាសាលានោះឡើយ ក៏
ឮជ្រូតជ្រាបដរាបទៅដល់ព្រះស្រោត្រទិព្វថ្ងៃ នៃព្រះដ៏មានបុណ្យ
ព្រះអង្គជ្រាបដោយនូវអស់អាថ៌សេចក្តី នៃភិក្ខុផងទាំងឡាយនោះ

ហើយ ស្តេចទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារណាថា វោ ឥឡូវនេះអស់ភិក្ខុផង
 ទាំងឡាយបានបបួលគ្នាទៅជំនុំ នៅនាធម្មសភាសាលា សឹងស្រដី
 សរសើរអំពីប្រាជ្ញាបារមីនៃអញ្ញតថាគតនេះហ្ន៎ ក៏ថាបើដូច្នោះ អញ
 តថាគតនឹងទៅស្តាប់ជំនុំនៃភិក្ខុផងទាំងឡាយបន្តិចក៏បានអេះ ថាបើ
 អញ្ញតថាគតមិនទៅស្តាប់ជំនុំនៃភិក្ខុសង្ឃផងទាំងឡាយនេះហើយ ក៏
 នាកាលអញ្ញតថាគតយោនយកកំណើត កើតជាពោធិសត្វមុនមួយ
 ព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះនាមករណ៍បវរឈ្មោះថាមហាវេស្សន្តរនោះ នឹង
 កំបាំងបាត់ស្ងាត់ពុំឆ្ងាយទូលាយទៅឯភ្នែកឡើយ ។ ព្រះដ៏មានបុណ្យ
 ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារណា នូវប្រការអម្បាលណោះហើយ ទើប
 ស្តេចលីលាមកអំពីព្រះសុគន្ធកុដីស្រីមហាវិហារ ទៅកាន់ធម្មសភា
 សាលាដ៏មានព្រះដំណើរសីហានាទគគាតតតក្លឹកបីដូចកេសរាជសីហ៍
 ចេញអំពីគុហាមាស ឮដំកណ្តាលពពួកម្រឹគគណនិករផងទាំងឡាយ
 នោះមានប្រការម្តេចមិញ ក៏ស្តេចទៅគង់លើគ្រែអាសនា ក្រឡា
 សម្តេច មានឮដំកណ្តាលជំនុំចតុព្វិធបរិសទ្យទាំង ៤ ចំពួក ព្រះអង្គ
 មានព្រះបន្ទូល ប្រកបនូវព្រះសូរធ្វរជ្រៅជ្រះស្រឡះពីរោះស្មោះស្មើ

ដណ្តឹងទៅកាន់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ភិក្ខុវេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយអើយ
នាអ្នកទាំងឡាយមកជំនុំគ្នានៅនេះ តើស្រដីដោយនូវពាក្យអ្វីនោឡោ
ព្វដ៏ធម្មសភាសាលានេះ ក៏មិនដោះដាលត្រអាលឡើងទៅរកចម្រើន
មេត្តាភាវនារិបស្សនាកម្មដ្ឋាន ឲ្យបានមគ្គផលដល់សម្បត្តិព្រះនិព្វាន
ដ៏ជាឋានពំនាក់អាត្មាទីទៃៗ ហ៊ី៖ ។

ឥមាយ ឆាមាតិ វុត្តេ ទើបអស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាប
ថ្វាយបង្គំប្រណម្យទូលថា ភន្តេ ភតវា បពិត្រព្រះដ៏មានបុណ្យប្រសើរ
អើយ វិអស់យើងខ្ញុំមកជំនុំគ្នានៅនាធម្មសភាសាលានេះ មិនគឺនឹង
ស្រដីនូវឥត្តិភាពបុរិសភាព ឲ្យជាមន្ទិលក្នុងព្រះសាសនាព្រះអង្គនេះ
ឡើយ សឹងតែស្រដីសរសើរដំណើរ អំពីព្រះបារមីថ្លៃនៃព្រះអង្គឯង
ត្បិតមានភ្លៀងបោក្ខរព័សិបង្ករចុះមកជាអស្ចារ្យ ដូចន័យព្រះអង្គជ្រាប
ក្នុងព្រះរាជហឫទ័យស្រាប់នោះឯង ។ ព្រះដ៏មានបុណ្យព្រះអង្គ
ជ្រាបហើយ មានព្រះបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយអើយ នាភ្លៀង
បោក្ខរព័សិនេះ មិនតែឥឡូវនេះឡើយ នាកាលតថាគតយោនយក
កំណើតជាពោធិសត្វមួយអង្គ ទ្រង់ព្រះនាមករណ៍បវរ ហៅថាមហា

វេស្សន្តរនោះ ក៏មហាមេឃងង បង្កុរនូវភ្លៀងបោក្ខរព័ស័ជាអស្ចារ្យ ព្រម
កណ្តាលជំនុំព្រះញាតិផងទាំងឡាយនោះ ក៏អស្ចារ្យក្រៃអេះ ត្បិត
ប្រាជ្ញាមិនទាន់ចាស់ បារមីពុំទាន់ទុំ ក៏ឥឡូវនេះតថាគតបានត្រាស់
ប្រាជ្ញាសព្វពិជ្ជតាញាណជាព្រះពុទ្ធហើយ វិស័យដូចព្រះពុទ្ធអំពីមុន
រៀងមក តែងនឹងមានបារមីដូច្នោះឯង ។

វត្តា តុណ្ហា អហោសិ ។ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលតែមួយព្រះឱ
ស្ន ពីរព្រះឱស្នដូច្នោះហើយ ព្រះអង្គគង់ស្ងៀមទៅវិញហោង ។

តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហារិ ។ អណ្តាប់នោះអស់ភិក្ខុផង
ទាំងឡាយ ដឹងហេតុព្រះដ៏មានបុណ្យ នូវប្រការអម្បាលណោះហើយ
សឹងមានចំណង់នឹងចង់ស្តាប់ព្រះធម៌វិសេសទេសនានោះ ហើយទើប
នាំគ្នាលត់ជង្គង់ លើកកម្បង់អញ្ជូលី ដាក់លើសិរសាអាត្មាភាព ក្រាប
ថ្វាយបង្គំប្រណម្យទូលថា ភន្តេ ភកវា បពិត្រព្រះដ៏មានបុណ្យប្រសើរ
អើយ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលអម្បាញ់មិញនោះថា នាកាលព្រះអង្គ
យោនយកកំណើតកើតជាព្រះពោធិសត្វ ១ ព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះនាម
ព្រះមហាវេស្សន្តរនោះ អស់យើងខ្ញុំគ្រាន់តែបានឮព្រះបន្ទូលអម្បាល

ណោះ រឺនឹងដឹងជាតិសន្តានកន្លងរំលងទៅហើយនោះ យើងខ្ញុំពុំ
 ទាន់ដឹងឡើយ បពិត្រព្រះដ៏មានបុណ្យអើយ សូមព្រះអង្គយកព្រះ
 ប្រាជ្ញាទិព្វវិសេសមួយឈ្មោះ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ទៅឱប
 ក្រសោបអស់ធម៌ទាំងឡាយ ដែលកន្លងរំលងទៅហើយនោះនាំយក
 មកសម្តែង ថ្លែងទេសនាជាសណ្តាប់ ប្រាប់អស់យើងខ្ញុំទាំង
 អម្បាលណោះហោង ។

ព្រះដ៏មានបុណ្យព្រះអង្គជ្រាបហើយ ព្រះអង្គនឹងនាំនូវព្រះ
 ធម៌វិសេសទេសនា ឲ្យជាសណ្តាប់ប្រាប់ព្រះវរបិតា នូវអស់ព្រះញាតិ
 ផងទាំងពួង នូវអស់ភិក្ខុសង្ឃអង្គអរហន្តាខីណាស្រពផងទាំងឡាយ
 ឲ្យឆ្ងាយកន្លងរំលងទៅនោះ ក៏ព្រះអង្គបើកព្រះឱស្ឋរត្នបន្ទូល ដ៏មាន
 ព្រះសូរនោះមូលក្រាងក្រអៅ ជ្រៅជ្រះស្រឡះពីរោះ ឧបមាបីដូច
 សំឡេងព្រហ្ម ទ្រង់សូត្រនូវបទបាលីដូច្នោះថា អតីតេ ភិក្ខុវេ សិរិវដ្ឋេ
 ជេតុត្តរនគវេ សិរិមហារាជា នាម រដ្ឋំ កាវេន្តោ សញ្ជយំ នាម
 បុត្តំ បដិលភិ ។

ភិក្ខុអើយ នាកាលភព្វនូវខណ្ឌកប្បកល្យខាំងកំបាំងបាត់

ស្ងាត់ កន្លងរំលងទៅហើយនោះ កាលនោះមានព្រះមហាក្សត្រាធិរាជ មួយព្រះអង្គ ទ្រង់នាមករណ៍បវរថា ព្រះបាទសិរិមហារាជ សោយ រាជ្យសម្បត្តិបិតនៅមួយអន្លើនឹងព្រះរាជទេពី ស្រីព្រះស្នំក្រមការបរិពារ ផងទាំងឡាយ នៅព្រះជំងឺកំឡុងស្រុកជេតុត្តរនគរ ។ ភិក្ខុអើយ វិព្រះ មហាក្សត្រាធិរាជនោះសោត មានព្រះរាជបុត្រមួយ ព្រះនាមចៅ សញ្ជ័យកុមារ លុះចៅសញ្ជ័យកុមារនោះចំរើនព្រះជន្មឡើងបាន ១៦ វស្សាបរិបូណ៌ហើយ ទើបព្រះបាទសិរិមហារាជ ស្តេចឲ្យទៅនាំព្រះរាជ បុត្រីស្រីរត្នកញ្ញា នៃព្រះបាទមទ្ធរាជអំពីមាតុលនគរ ព្រះនាមព្រះ នាងសុបារសុប្បតី យកមកផ្សំនឹងចៅសញ្ជ័យកុមារ អភិសេកឱ្យ សោយរាជ្យសម្បត្តិ ស្នងគ្រងប្រពៃណីអំពីបុរាណ ។ សម្តេចព្រះវររាជ បិតាធិរាជ តម្កល់ព្រះនាងឱ្យជាឧត្តម កន្លងក្រែលែងអស់ស្រីព្រះស្នំ ផងទាំងឡាយ ១ ម៉ឺន ៦ ពាន់នោះឯងហោង ។

តស្សាបិ អយំ បុព្វបយោគោ ។ ឥតោ ហិ ឯកនុតិ- កប្បវសានេ វិបស្សី ធាម សត្តា លោកេ ឧទទាទិ ។ បពិត្រ អើយ នេះនឹងស្រដៀសរសើរដំណើរដំណាល កាលនាងសុបារសុប្បតី

ទេវី សាងបារមីអំពីជាតិមុន ឱ្យប្រាកដប្រកបជួបចូល មិត្តមូលមក
 និយាយបទងចុងនេះវិញ ។ នាកាលអំណើះក៏ល្បឿនទាំងឡាយកន្លង
 រំលងទៅហើយ រាប់ថយក្រោយទៅបាន ៩១ កល្ប រៀងរាប់ដរាបមក
 ដល់ភទ្ទកល្បយើងនេះ កាលនោះមានព្រះពុទ្ធមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះ
 នាមករណ៍បវរឈ្មោះព្រះពុទ្ធវិបស្សី សិរីសម្មាសម្ពុទ្ធ ស្តេចបានត្រាស់
 សព្វពិជ្ជតាញាណព្វដ៏លោកនេះ ព្រះអង្គនាំព្រះធម៌វិសេសទេសនា
 ប្រោសសត្វផងទាំងឡាយ ឱ្យបានមគ្គផលដល់សម្បត្តិនិព្វាន ដ៏ជា
 ឋានក្សេមប្រសើរ ហើយស្តេចគង់នៅព្រះព្រះខេមមិត្តទាយពន ស្តេច
 អាស្រ័យយកព្រះបិណ្ឌបាត សង្វាតសន្តោសប្រោសសត្វ ផងទាំង
 ឡាយ នៅព្រះស្រុកពន្ធមតី ស្រីមហានគរបវររាជដ្ឋាន ។

តទា ពន្ធមតីនគរ ពន្ធមោ ឆាម រាជា រដ្ឋ
 កាលេសិ ។ តស្មី ពន្ធមតីនគរំ ឧបនិស្សាយ ខេមមិត្តទាយេ
 វិហារន្តេ តស្មី កាលេ ឯកោ រាជា រញ្ជោ ពន្ធមស្ស អនក្សេន
 ចន្ទនសារេន សន្ធិ សតសហស្សក្សនិតំ សុវណ្ណមាលំ បេសេសិ ។
 ព្រះកាលនោះ មានព្រះមហាក្សត្រាធិរាជមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះនាម

ព្រះបាទពន្ធមរាជ សោយរាជសម្បត្តិ បិតព្ធជ័ស្រុកពន្ធមតីស្រីមហា
 នគរនោះ ។ កាលនោះសោត មានព្រះមហាក្សត្រាធិរាជមួយព្រះអង្គ
 ទៀត ជាស្តេចទ្រង់ព្រះនាមព្រះបាទសាមន្តរាជ ស្តេចឲ្យរាជអាមាត្យ
 មួយនាក់យកសុពណ៌មាលាដ៏មានតម្លៃនោះមួយសែនតម្លឹង មួយអន្លើ
 នូវខ្លឹមចំនួន សឹងដ៏មានតម្លៃនោះច្រើន ឲ្យនាំមកថ្វាយព្រះបាទពន្ធ-
 មរាជ ។ រឺព្រះបាទពន្ធមរាជសោត ស្តេចមានព្រះរាជបុត្រីស្រីកញ្ញា
 នោះពីរព្រះអង្គ ហើយទ្រង់ព្រះរាជទានខ្លឹមចំនួននោះ ទៅព្រះរាជ
 បុត្រីដ៏ជាច្បង រឺសុពណ៌មាលាមាសនោះ ស្តេចព្រះរាជប្រទានឱ្យទៅ
 ព្រះរាជបុត្រីដ៏ជាប្អូន ។ ឯព្រះរាជកុមារីទាំងពីរអង្គនោះសោត មកគិត
 ពិចារណានឹងគ្នាថា នាងអើយរឺខ្លឹមចំនួននិងសុពណ៌មាលាមាសនេះ
 សម្តេចព្រះវរបិតា អ្នកប្រទានមកយើងនេះ ឯគ្រឿងប្រដាប់ទាំងនេះ
 មិនគួរបីយើងនឹងប្រដាប់សម្រាប់អាត្មានៃយើងឡើយ ថាបើដូច្នោះ
 យើងនឹងទៅថ្វាយបូជាព្រះដ៏មានបុណ្យវិញ នោះជាគុណបុណ្យ
 ប្រសើរពេកហោង ។ រឺព្រះរាជកញ្ញាទាំងពីរ គិតពិចារណានូវប្រការ
 អម្បាលណោះហើយក្តី ក៏ចូលទៅក្រាបទូលសម្តេចព្រះវររាជបិតាថា

បពិត្រសម្តេចព្រះវរបិតា នៃយើងខ្ញុំទាំងពីរអើយ នាខ្លឹមថ្ងៃនេះនិង
សុពណ៌មាលាមាសនោះ យើងខ្ញុំម្ចាស់ទាំងពីរនេះ ចង់យកទៅថ្វាយ
បូជាព្រះដ៏មានបុណ្យវិញ ។ រឺព្រះមហាក្សត្រាធិរាជ ស្តាប់ពាក្យនាង
កញ្ញាទាំងពីរ នូវប្រការអម្បាលនោះហើយ ស្តេចមានព្រះរាជហឫទ័យ
នោះពេញនូវក្តីអំណរ អរទទួលយកពាក្យព្រះរាជធីតា ហើយទ្រង់
អនុមោទនាថា សាធុ ។ ពីពោះ ។ ពេក ថាបើដូច្នោះចូរនាងយកទៅ
ថ្វាយបូជាព្រះពុទ្ធវិបស្សីនោះ ជាបុណ្យប្រសើរក្រៃពេកហោង ។ រឺព្រះ
រាជកញ្ញាដ៏ជាច្បងនោះ ត្រាស់ប្រើរាជអាមាត្យមួយ ឲ្យយកខ្លឹមថ្ងៃនេះ
នោះ ទៅបុកឲ្យល្អិតជាផងធ្វើប្រពៃហើយនៃ ឲ្យដាក់ក្នុងប្រអប់មាស
ឲ្យស្រីសាវដៃមួយ ជាអ្នកកំណាន់កាន់ប្រអប់មាសនោះ ។ រឺនាង
កញ្ញាដ៏ជាប្អូននោះសោត ក៏ឲ្យយកសុពណ៌មាលាមាសឲ្យទៅ ជាង
រចនាធ្វើជាគ្រឿងប្រដាប់ព្រះឱរា ហើយទុកក្នុងប្រអប់មាសប្រពៃ
ហើយនៃ ឲ្យស្រីសាវដៃមួយជាអ្នកកំណាន់កាន់រក្សាស្រេចហើយ ទើប
ព្រះរាជកញ្ញាទាំងពីរ លីលាយាត្រាចេញអំពីប្រាសាទព្រះរាជមន្ទីរមួយ
អន្លើនូវអស់បរិវារស្រីផងទាំងឡាយនោះច្រើន ស្មោះឆ្ពោះមុខទៅកាន់

ព្រៃខេមប៊ិចទាយពនមហាវិហារនោះហោង ។ វីព្រះរាជកញ្ញាដ៏ជាច្បង
នោះ នាងប្រាថ្នាប្រអប់មាសខ្លឹមច័ន្ទន៍ ចូលទៅថ្វាយបូជា ព្រះពុទ្ធ
វិបស្សី ហើយនាងលាបស្រលាបអស់ទាំងគ្រែក្រឡា បន្ទុំបរមសុខ
ស្នូស្តីក្នុងព្រះសុគន្ធកុដិនោះ រឺសំណល់សល់អំពីនោះសោត នាងក៏
លាបស្រលាបអស់ទាំងសសរស្តម្ភ ព្រះសុគន្ធកុដីស្រីមហាវិហារនោះ
ទើបនាងធ្វើប្រណិធាន សូត្រជាបាទព្រះគាថាដូច្នោះថា ៖

ឯសា ចន្ទនចុណ្ណន បូជា តុម្ភេសុ មេ កតា
តុម្ភាទិសស្ស ពុទ្ធស្ស មាតា ហេស្ស អនាគតេតិ ។

កន្លែ ភក្កា បពិត្រព្រះដ៏មានបុណ្យប្រសើរអើយ ហេតុតែ
តេជៈផលានិសង្សនៃអញខ្ញុំម្ចាស់ យកលំអិតខ្លឹមច័ន្ទន៍មកថ្វាយបូជា
ព្រះអង្គនេះ លុះអនាគតកាលទៅឯភ្នែក ខ្ញុំសូមឲ្យបានជា ព្រះកន្លែង
ព្រះពុទ្ធប្រាកដមានសភាពដូចព្រះអង្គនេះឯងហោង ។ រឺនាងកញ្ញា
ដ៏ជាប្អូននោះសោត នាងចូលទៅបូជាសុពណ៌មាលាមាស ដ៏ជាគ្រឿង
ប្រដាប់ព្រះឱរាដល់ព្រះពុទ្ធវិបស្សីស្រេចហើយនៃ នាងធ្វើសច្ចាធិដ្ឋាន
សូត្រនូវបាទព្រះគាថាដូច្នោះថា ៖

កន្តេ សុវណ្ណមាលាយ មយា តំ បូជិតោ អសិ
តេន មយ្ហំ ឧវហោតុ មាលាបូជាយ ជិដ្ឋិតាតិ ។

កន្តេ ភកវា បពិត្រព្រះដ៏មានបុណ្យប្រសើរអើយ ហោតុ
តែតេជៈផលានិសង្សនៃអញខ្ញុំ ថ្វាយបូជាសុពណ៌មាលាមាស ដ៏ជា
គ្រឿងប្រដាប់ព្រះឱរាព្រះអង្គនេះ ទោះខ្ញុំម្ចាស់នេះ នឹងអន្ទោលទៅ
វិញទៅមក យោនយកកំណើតកើតដល់មួយរយជាតិក្តី មួយពាន់ជាតិ
ក្តី វិសុពណ៌មាលាមាសនេះ សូមកុំឲ្យប្រាសអំពីទ្រូងខ្ញុំម្ចាស់ឡើយ
ឲ្យមានរៀងរាបដរាបដល់និព្វានហោង ។

វីព្រះពុទ្ធវិបស្សី ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ព្រះរាជកញ្ញាទាំង
ពីរ ប្រាថ្នាដូច្នោះហើយ ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើនូវអនុមោទនា ដល់ព្រះរាជ
កញ្ញាទាំងពីរសូត្រនូវបាទព្រះគាថាដូច្នោះ

យា ចេត្ត ទ្វីហិ តុម្ភេហិ បូជា មយ្ហំ បតិដ្ឋិតា
តាយ ឥច្ឆន្ត តុម្ភាកំ យថា វោ បត្តនា តថាតិ ។

ថាហៃរាជកញ្ញាទាំងពីរអើយ វីក្តីប្រាថ្នាឧបាសិកាទាំងពីរ
ដែលមកបូជាប្រតិស្ឋានដល់អញតថាគតនេះ ចូរឱ្យនាងបានសម្រេច

បរិបូណ៌ដូចក្តីបំណងប្រាថ្នាឧបាសិកាហោង ។

រីឯព្រះរាជកញ្ញាទាំងពីរ ស្តាប់អនុមោទនានៃព្រះតថាគតនូវ
ប្រការអម្បាលណោះហើយ ព្រះនាងទាំងពីរក៏មានព្រះហឫទ័យនោះ
ត្រេកអរ លើកដៃកម្បង់អញ្ជូលដាក់លើសិរសី ថ្វាយបង្គំប្រណាម្យ
ក្រាបលា មកកាន់ព្រះរាជមន្ទីរវិញ ។ រឺព្រះនាងទាំងពីរ បិតនៅនា
មនុស្សលោកនេះ ដរាបលុះរំលាងព្រះជន្មាយុអំពីមនុស្ស លោកនេះ
ស្មោះឆ្ពោះបានទៅកើតព្វដ៏សួគ៌ទេពលោកនាយ លុះច្បុត អំពីសួគ៌
ទេពលោកនាយនោះ មកកើតព្វដ៏មនុស្សលោកនេះ លុះរំលាង
បញ្ចក្ខន្ធអំពីមនុស្សលោកនេះ ក៏បានទៅកើតព្វដ៏សួគ៌ទេពលោកនាយ
វិញទៀត រៀងរាបដរាប លុះអំណើះអស់កាល ៩១ កប្បហោង ។

រឺនាងកញ្ញាដ៏ជាច្បងសោត មកបានជាព្រះកន្លោងព្រះពុទ្ធ
ប្រាកដព្រះនាម ព្រះនាងស្រីមហាមាយាទេវី ។ រឺនាងកញ្ញាដ៏ជាប្អូន
នោះសោត នាងអន្ទោលទៅវិញទៅមក លុះដល់ព្រះពុទ្ធកស្សបៈ
ព្រះអង្គបានត្រាស់ហើយ នាងច្បុតចុះមកចាប់បដិសន្ធិជាព្រះរាជ
បុត្រីនៃព្រះបាទកិកិស្សរាជ ហេតុតែគេជៈផលានិសង្សនាងបានយក

សុពណ៌មាលាមាស ទៅថ្វាយបូជាព្រះពុទ្ធវិបស្សីនោះមិញ នាកាល
 នាងចាកចេញអំពីព្រះឧទរបវរព្រះមាតានោះ ហាក់បីដូចអ្នកយក
 សុពណ៌មាលាមាស ជាគ្រឿងប្រដាប់ព្រះឱរា មកប្រដាប់ស្រោបនូវ
 ព្រះអង្គនាងនោះឯង ហេតុតែនិមិត្តនោះឯង ទើបអស់ព្រះញាតិវង្ស
 ផងមកសន្មតកត់ព្រះនាមករណ៍ថា ព្រះនាងឧរច្ឆទាវាជកុមារី ។ លុះ
 ព្រះនាងចម្រើនវ័យធំឡើងបានព្រះជន្ម ១៦ វស្សា ព្រះនាងបានស្តាប់
 ភក្តានុមោទនា របស់តថាគតជាអម្ចាស់ នាងបានលុះសោតាបត្តិ-
 ផល ។ ចំណេរអំពីនោះទៅ ព្រះនាងបានស្តាប់ភក្តានុមោទនាមួយ
 អង្វើនឹងព្រះវររាជបិតា ព្រះនាងបានលុះដល់ប្រាជ្ញាអរហត្ត ហើយព្រះ
 នាងបួសជាភិក្ខុនីបានចូលនិព្វាន ព្រះនាងជាឋានបរមសុខក្សេមប្រសើរ
 នោះទៀងប្រាកដហោង ។

សមណី សមណគុត្តា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនាសិកា
 ធម្មា ចេវ សុធម្មា ច សង្ឃនាសី ច សត្តមាតិ ។

រឿព្រះបាទក៏កស្សរាជ ស្តេចមានព្រះរាជបុត្រីដទៃទៀតនោះ
 ៧ អង្គ ឈ្មោះនាងសមណី ១ ឈ្មោះនាងសមណគុត្តា ១ ឈ្មោះនាង

ភិក្ខុនី ១ ឈ្មោះនាងភិក្ខុទាសិកា ១ ឈ្មោះនាងធម្មា ១
ឈ្មោះនាងសុធម្មា ១ ឈ្មោះនាងសង្ឃទាសី ១ ។ វិព្រះរាជធីតាទាំង
៧ នោះ សឹងបានកើតទាន់ព្រះពុទ្ធប្បាទ ព្រះសមណគោតមបរម
បពិត្រជាអម្ចាស់វិសេសនៃយើងនេះ ។

ខេមា ច ឧប្បលវណ្ណា បដាចារា ច កោតមី
ធម្មទិន្នា មហាមាយា វិសាខា ចាបិ សត្តមាតិ ។

វិព្រះនាងមួយអង្គនោះ បាននាមហៅថា នាងខេមាភិក្ខុនី,
នាងមួយបាននាមហៅថានាងឧប្បលវណ្ណាថេរី, នាងមួយបាននាម
ហៅថានាងបដាចារា, នាងមួយបាននាមហៅថានាងកោតមី, នាង
មួយបាននាមហៅថានាងធម្មទិន្នា, នាងមួយបាននាមហៅថានាង
មហាមាយា, នាងមួយបាននាមហៅថានាងវិសាខា ។ វិព្រះនាងទាំង
៦ នោះ យើងមិនស្រដៀងឡើយ យើងនឹងស្រដៀងតែព្រះនាងសុធម្មាមួយ
ប៉ុណ្ណោះ ព្រះនាងនោះអន្ទោលទៅវិញទៅមក នៅនាព្វដ៏ស្ងួតទេព
លោកនាយក្តី នៅនាមនុស្សលោកនេះក្តី ហេតុតែផលានិសង្សដែល
ព្រះនាងបានយកលំអិតខ្លឹមច័ន្ទន៍ ទៅថ្វាយបូជាព្រះពុទ្ធវិបស្សីនោះ

មិញ កាលណាបើព្រះនាងចាកចេញ អំពីព្រះឧទរព្រះវរមាតា ដ៏មាន
 ព្រះអង្គព្រះនាងនោះផុតនិរទេស បីដូចអ្នកលាបស្រឡាបនូវលំអិត
 ខ្លឹមចំនួនក្រហម ហេតុតែនិមិត្តដូច្នោះហោង ទើបព្រះនាងបានព្រះ
 នាមថា ព្រះនាងសុបារសុប្បតី ។ ចំណែកអំពីនោះទៅ ព្រះនាងបាន
 ជាអគ្គមហេសីនៃព្រះឥន្ទ្រាធិរាជនៅព្រះវាំងពិភពត្រៃត្រីង្ស នាកាលព្រះ
 នាងសោយព្រះវិលាល័យក្ស័យព្រះជន្មាយុ ដោយកំណត់អាយុស្លឹក
 ទេវលោកនាយនោះក្នុង ក៏កើតមានបុព្វនិមិត្ត ៥ ប្រការហោង ។

តេជហ ភក្ខា ទិព្វបុត្រា មិលាយន្តិ សំគិលិស្សន្តិ រត្នា
 កង្វតោ សេនា មុញ្ញន្តិ កាយោ ទុព្វល្យោ កិសោ ទេវាសនេ
 ជាកិរមន្តិ ទេវាទំ ចុតិធម្មតាតិ ។ បពិត្រអើយ ហេតុតែនិមិត្តនោះ
 ឯង ទើបព្រះដ៏មានបុណ្យព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូល នឹងភិក្ខុផងទាំង
 ឡាយថា ភិក្ខុវេ ម្នាលភិក្ខុផងទាំងឡាយអើយ វិជ្ជាភ្លឺទិព្វនោះស្រស់
 ល្អ ពុំដែលស្ងួតស្រពោនមិញ ក៏ខ្វែប្រែជាស្ងួតស្រពោនវិញ វិសំពត់
 ទិព្វពុំដែលនឹងដិតក្តែលជាមន្ទិលមិញ ក៏ខ្វែប្រែជាមានមន្ទិលវិញ វិ
 ញើសក្តែលពុំដែលនឹងកើតមានមិញ ក៏ខ្វែប្រែជាហូរចេញមកអំពី

ភ្ញៀវមានជាមន្ទិលវិញ រឿងនេះព្រះនាងនោះ ពុំដែលថយកម្លាំងមិញ ក៏ខ្វែប្រែជាស្តាំស្តមថមថយកម្លាំងវិញ ហើយព្រះនាងនឹងគង់លើ គ្រែក្រឡាអាស្នា សម្តេចពុំស្រឡាញ់ឡើយ ភិក្ខុអើយនេះជាសភាពនៃ ទេវតាទាំងឡាយផង នឹងច្បុតសឹងតែដូច្នោះឯង ។ រឿងសម្តេចព្រះឥន្ទ្រា ធិរាជ ស្តេចជ្រាបសភាពជាព្រះនាងសុបារសុប្បតី នឹងអស់ព្រះជន្មាយុ អំពីស្នាមទេពលោកនោះក្នុង ទើបស្តេចនាំព្រះនាង ទៅកាន់នន្ទវ័ន ឧទ្យាន ដ៏ជាឋានបំបាត់ទុក្ខសោក មួយអន្លើនូវអស់ស្រីស្រីង្គារបរិពារ ផងជាច្រើន ព្រះនាងសុបារសុប្បតីផ្ទុំលើគ្រែក្រឡាបន្ទំ បរមសុខសួស្តី មានព្រះជន្មវ័នឧទ្យាន ព្រះឥន្ទ្រាធិរាជឯង ស្តេចគង់ខាងគ្រែក្រឡាបន្ទំ ព្រះនាង ហើយស្តេចមានព្រះបន្ទូលថា ហែនាងសុបារសុប្បតីទេវី អើយ អញនឹងបង្វែរឲ្យពរទាំង ១០ ប្រការឲ្យនាង ចូរនាងទទួលយក ពរនេះឯងហោង ។ ព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ កាលណាបើនឹងប្រទានពរព្រះ នាង ក៏សូត្រនូវបាទព្រះគាថាជាបឋម មាននៅក្នុងព្រះមហាវេស្សន្តរ ជាតក ដ៏ប្រដាប់នីទៅនូវព្រះ គាថានោះមួយពាន់ដូច្នោះថា ៖

ធុស្សតិ វរណ្ណារកេ វរស្សុ ទសដា វរ

បបព្វា ចារុបុព្វង្គី យំ តុយ្ហំ មនសោ មិយន្តិ ។

ដុស្សតិ ថាហៃនាងសុបារសុប្បតិ ដ៏ប្រកបនូវបញ្ចពិធកល្យាណី ដ៏មានវស្សីដូចមាស ចូរនាងទទួលយកពរទាំង ១០ ប្រការនេះ ពរឯណាដ៏ជាសម្លាញ់ពេញនូវអំណរ នៃមនុស្សសត្វផងទាំងឡាយ ពូជផ្ទៃក្រោមទាំងមូល នាមនុស្សលោកនាយ ក៏ចូរនាងទទួលយកពរនោះហោង ។

ព្រះនាងសុបារសុប្បតិទ្រង់ស្តាប់ ពុំជ្រាបសភាពជាព្រះនាងនឹងច្យុតឡើយ ហេតុតែព្រះនាងភ្លេចស្មាតិ ទើបព្រះនាងទូលទៅព្រះឥន្ទ្រាធិរាជវិញ សូត្រនូវព្រះគាថាជាគម្រប់ពីរដងថា ៖

ទេវរាជ នមោ ត្យត្ត កី ចាបំ បកតំ មយា
រម្មា ចាវេសិ មំ ហាណា វាតោវ ធរណីរុហន្តិ ។

ទេវរាជ បពិត្រសម្តេចព្រះឥន្ទ្រាធិរាជប្រសើរអើយ ខ្ញុំអម្ចាស់ សូមថ្វាយបង្គំប្រណាម្យព្រះអង្គ តើគឺអញខ្ញុំម្ចាស់ ធ្វើនូវអំពើអ្វីជា ប្រាកដគួរអន់អាក់ថ្នាក់ក្នុងព្រះរាជហឫទ័យនៃព្រះអង្គ ទើបព្រះអង្គមកកម្ចាត់បង់នូវខ្ញុំអម្ចាស់ អំពីឋានសួគ៌ឋានសុខស្រណុកមហិមា

ឧបមាបីដូចជាខ្យល់មាលុតភាគ បក់ពន្លកឲ្យភ្លៀករលើងឈើផងទាំង
ឡាយ នៅព្រំដីផ្ទៃក្រោមមនុស្សលោកនាយ ។ ព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ ស្តេច
ជ្រាបសភាពជាព្រះនាង ភ្លេចស្មារតីដូច្នោះហើយ ទើបព្រះអង្គមាន
ព្រះបន្ទូល សូត្រនូវបាទព្រះគាថាដូច្នោះថា ៖

ន ចេវ តេ កតំ ចាបំ ន ច មេ តូមសិ អប្បិយា
បុញ្ញញ្ច តេ បរិក្ខិណំ យេន តេវំ វនាមិហន្តិ ។

ធុស្សតិ ថាហៃនាងសុបារសុប្បតិទេវីអើយ រីអំពើបាបអ្វី
នាងនឹងធ្វើឲ្យអន់អាក់ថ្នាក់ចិត្តអញនោះ ឥតអង្គីមានឡើយ នាងអើយ
ហេតុតែអញយល់សភាពក្តីព្រាត់ប្រាស នឹងច្បុតដូច្នោះឯង ហេតុនេះ
ហោង ចូរនាងទទួលយកពរទាំង ១០ ប្រការនេះអំពីអញ អញនឹង
បង្វែរឲ្យនាងហោង ។ អណ្តាប់នោះ ព្រះនាងសុបារសុប្បតិទ្រង់ជ្រាប
សភាពថា អាត្មាព្រះនាងនឹងច្បុតចុះមក ព្រំដីមនុស្សលោកនេះដូច្នោះ
ហើយ ទើបព្រះនាងទទួលយកពរទាំង ១០ ប្រការ អំពីសម្តេចព្រះ
ឥន្ទ្រាធិរាជ ក្រាបទូលជាបាទព្រះគាថាដូច្នោះថា ៖

វរញោ មេ អនោ សក្កិ សព្វភូតានមិស្សរ

សិរិរាជស្ស ភទ្ទន្តេ
 ជីលនេត្តា ជីលភម្ម
 ធុស្សតី ជាម ជាមេន
 បុត្តំ លកេថ វរទំ
 បូជិតំ បដិរាជ្ជភិ
 ភព្ភំ មេ ធារយន្តិយា
 កុច្ឆិ អនុណ្ណតោ អស្ស
 ថនា មេ នប្បវត្តេយ្យំ
 កាយេ រដោ ន លិម្បេថ
 មយ្ហរកោញ្ចាភិរុនេ
 ខុដ្ឋចេលាវកាកិណ្ណោ
 ចិត្រក្កធឿរុយុសិតេ
 សិរិរាជស្ស ភទ្ទន្តេ
 បពិត្រសម្តេចព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ

តត្ថ អស្សំ និវេសនេ ។
 ជីលទីវយថា មិត្តិ
 តត្ថ អស្សំ បុរិទ្ធព ។
 យាចយោកំ អមច្ឆរី
 កិត្តិមន្តំ យសស្សីនំ ។
 មជ្ឈិមន្តិ អនុណ្ណតំ
 ចាបំវ លិខិតំ សមំ ។
 បលិតា នស្សន្ត វាសវ
 វជ្ឈញ្ចាបិ បមោចយេ ។
 នារីវរកណាយុតេ
 សូទមាតធរណ្ណិតេ
 សុរាមំសប្បពោជនេ
 តត្ថស្សំ មហេសី បិយាតិ ។
 ដ៏មានអំណាចអាចជាតិស្រូវ

កំពូលនៃអស់ទេវតាផងទាំងឡាយអើយ ខ្ញុំអម្ចាស់សូមឲ្យបានជា
អឃុំអគ្គមហេសីនៃព្រះមហាក្សត្រព្រះបាទសិរិរាជ ដែលគង់គ្រងព្រះ
រាជមន្ទីរ ព្រះក្រុងជេតុត្តរនគរ ព្រះពរមួយនេះជាបឋម ។ ព្រះពរ
មួយសោត ខ្ញុំអម្ចាស់សូមឲ្យមានភ្នែកនោះមូលខ្មៅយង់ ឧបមាបី
ដូចកូនម្រឹគទើបកើតបានតែឆ្មាំមួយ ហើយឲ្យមានភូមោនោះកោង
ទ្រទេសទ្រទូយ បីដូចចង្កូយកៅទ័ណ្ណ ពុំនោះសោតបីដូចព្រះពិស្ណុការ
កាន់ដងជក់ជ្រលក់ខ្មៅមកគូរមកវាសហោង ព្រះពរនេះឯងជាគម្រប់
ពីរ ។ ព្រះពរមួយសោត ខ្ញុំអម្ចាស់សូមឲ្យបានឈ្មោះថាសុបារសុប្បតិ
ដូចដែលប្រក្រតី នៅព្រះត្រៃត្រីង្សពិភព ព្រះពរនេះឯងជាគម្រប់បី ។
ព្រះពរមួយសោត ខ្ញុំអម្ចាស់សូមឲ្យមានកូនប្រុសដ៏ប្រកបនូវកិត្តិយស
ឲ្យព្រះទ័រអស្ចារ្យ ទាំងប្រលុងសកលជម្ពូទ្វីប អាចកាត់អំណោយ
ទាន ជាឋានពំនាក់នៃសូមយាចកផងទាំងឡាយ ព្រះពរនេះឯងជាគំរ
ប់ ៤ ។ បពិត្រសម្តេចព្រះឥន្ទ្រាធិរាជអើយ ខ្ញុំអម្ចាស់ សូមកាលណា
បើខ្ញុំអម្ចាស់នឹងទ្រង់គភ៌នោះ កុំឲ្យមានផ្ទៃពោះធំប៉ោងបើសច្រលើស
លើសនឹងចុងដង្ហើមនោះឡើយ ឲ្យរាបសុភាពល្អ បីដូចអ្នកយកកាំធ្នូ
ច្រកក្នុងបំពង់នោះឯង ព្រះពរនេះឯងជាគម្រប់ ៥ ។ ព្រះពរមួយសោត

ខ្ញុំអម្ចាស់សូមកុំបីមានដោះសណ្តាយជាសំណើចនៃអ្នកផងទាំងឡាយ
 ឡើយ សូមឲ្យមានដោះក្បោះក្បំ សមនឹងឧរាដូចផ្លែទន្លាប់មាសអ្នក
 យកមកផ្ទាប់ នៅព្រំដីទ្រូងរបស់ខ្ញុំអម្ចាស់ ព្រះពរនេះឯងជាគម្រប់ ៦ ។
 ព្រះពរមួយសោត ខ្ញុំអម្ចាស់សូមកុំឲ្យមានសក់ស្កូវ អាស្រូវអាក្រក់
 សូមឲ្យមានសក់ខ្មៅយង់រលង់រលើបដូចស្លាបភមរា ព្រះពរនេះឯងជា
 គម្រប់ ៧ ។ ព្រះពរមួយសោត ខ្ញុំអម្ចាស់សូមឲ្យមានសម្បុរនោះល្អិត
 ល្អបីដូចពពិលមាស គិតដ៏អ្នកដុសខាត់កុំបីឲ្យមានដិតដល់នូវផង់ធ្វលី
 ដីខ្សាច់ឡើយ ព្រះពរនេះឯងជាគម្រប់ ៨ ។ ព្រះពរមួយសោត ខ្ញុំ
 អម្ចាស់សូមបានដោះស្រាយ សត្វផងទាំងឡាយឲ្យរួចចេញអំពីទុក្ខ
 ទោស គឺលោកដាក់ទ្រង់ច្រូលច្រវាក់ខ្មោះឃ្នាងគុកតារាង នាំទៅនឹង
 សម្លាប់នោះក្តី ខ្ញុំសូមឲ្យបានដោះអ្នកទោសនោះឯង ឲ្យបានរួចចេញ
 អំពីទុក្ខភ័យ ព្រះពរនេះឯងជាគម្រប់ ៩ ។ ព្រះពរមួយសោតទៀត
 ខ្ញុំអម្ចាស់សូមឲ្យមានសព្វសត្វគឺ ហង្ស ក្រៀល ក្លាន ក្លោក សឹងហើរ
 ឆ្ងាត់ឆ្ងៀលបន្តិចនូវសំព្វនោះព្រល្លងល្លើយ ពីរោះព្រំដីព្រះរាជមន្ទីរ ដ៏
 ពេញមីរដេរជាសណាស់ណាន់តាន់តាប់នីទៅ នូវគមគាក់ទំពួន ទម្លៃ

តៀ ខ្មែ ខ្មើយ ជាស្រីស្រីដ្ឋានធម៌ច្រើន ហើយសូមឲ្យមានអ្នកប្រាជ្ញរាជ
បណ្ឌិតចេះធម៌អាថ៌ប្រស្នា បីដូចអ្នកសុរាទំពាសាច់ កុំបីឲ្យដាច់ អំពី
ព្រះរាជមន្ទីររបស់ខ្ញុំអម្ចាស់ឡើយ ព្រះពរនេះឯងជាគម្រប់ ១០ ។

តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្តា អាហា ។ រឺអាថ៌ធម៌ឯណាពុំទាន់
ប្រាកដ បទព្រះបាលីឯណាពុំទាន់ចែងច្បាស់ លុះព្រះអង្គបានត្រាស់
ហើយ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូល នឹងអស់ភិក្ខុផងទាំងឡាយ សូត្រនូវ
បាទព្រះគាថាដូច្នោះថា

ឥទំ វត្តាន មយវា ទេវរាជា សុជម្បតិ
ធុស្សតិយា វរំ ទត្វា អនុមោទិត្ត វាសវោតិ ។

ភិក្ខុវោ ម្នាលភិក្ខុផងទាំងឡាយអើយ រឺសម្តេចព្រះឥន្ទ្រាធិ-
រាជជាឥសូរកំពូល នៃអស់ទេវតាផងទាំងឡាយ ព្រះអង្គបង្វែរពរ
ប្រទានព្រះនាងសុបារសុប្បតិទេវី ស្រេចនូវប្រការអម្បាលណោះ
ហើយ មានព្រះរាជហឫទ័យនោះ ដំពេញនូវអំណរអរក្រៃពេក
ហោង ។

ទសវរតាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា ។ បពិត្រអើយ អាត្មាភាព

សំដែងថ្លែងព្រះធម៌វិសេសទេសនាមហាវេស្សន្តរជាតក កណ្ណាទស
ពរ ដ៏ប្រដាប់ប្រដានីទៅនូវគាថា ១៩ នេះមិញ ក៏សូរេចដោយ
នូវវេលាកាលដ៏សមគួរបរិបូណ៌ម៉្លេះឯងហោង ។ ២៥

(ចប់កណ្ណាទសពរទី ១ តែប៉ុណ្ណោះ)

វាយខំព្យាទ័រសាឡើងវិញ

ដោយ

លោកគ្រូរោងរៀន ឈឹម សំបូរ

និង

គ្រូតពិនិត្យកែសម្រួលអក្ខរាវិរុទ្ធ

ដោយ

លោកគ្រូ ធម្មនាថ ផលប្រសិទ្ធិ

ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយ ជូនជាធម្មទាន តាមវិបសាយ

សព្វដានំ ធម្មដានំ ជិនាតិ ធម្មទានឈ្នះអស់ទានទាំងពួង